

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra českého jazyka a literatury

Výuka češtiny jako cizího jazyka v kurzech Centra na podporu integrace cizinců

Diplomová práce

Autorka: Bc. Michaela Součková
Studijní program: N7503 Učitelství pro 2. stupeň základních škol
Studijní obor: Učitelství pro 2. stupeň ZŠ – český jazyk a literatura
Učitelství pro 2. stupeň ZŠ – občanská nauka
Vedoucí práce: Mgr. Hana Burešová

Zadání diplomové práce

Autor:	Bc. Michaela Součková
Studium:	P15P0313
Studijní program:	N7503 Učitelství pro základní školy
Studijní obor:	Učitelství pro 2. stupeň ZŠ - český jazyk a literatura, Učitelství pro 2. stupeň ZŠ - společný základ
Název diplomové práce:	Výuka češtiny jako cizího jazyka v kurzech Centra na podporu integrace cizinců
Název diplomové práce AJ:	Teaching Czech as a foreign language courses in the Center for Integration of Foreigners

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Autorka práce si klade za cíl popsat kurzy českého jazyka pořádané Centrem na podporu integrace cizinců. Práce bude zaměřena na základní kurz ČJ, jeho náplň, analýzu používaných učebních materiálů a vstupní testy k učebnicím využívaným na kurzu. V práci bude také popsán Společný evropský referenční rámec pro jazyky, zejména úroveň, které mají dosáhnout klienti základního kurzu.

ČECHOVÁ, M., STYBLÍK, V.: Čeština a její vyučování. Didaktika českého jazyka pro učitele základních a středních škol a pro studenty učitelství. SPN, Praha, 1999 HÁDKOVÁ, M., LÍNEK, J., VLASÁKOVÁ, K.: Čeština jako cizí jazyk. Úroveň A1. MŠMT ČR, Olomouc, 2005. HÁDKOVÁ, M.: Co učít, máme-li cizince naučit česky. In: Studia Bohemica X. UPOL, Olomouc, 2007. HÁDKOVÁ, M.: Princip názornosti ve výuce českého jazyka a literatury. (citaci doplním) HÁDKOVÁ, M.: Popis referenční úrovně A1 pro češtinu může sloužit učitel? In: Sborník Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka (AUČCJ). 2005-2006. Akropolis, Praha, 2006. HÁDKOVÁ, M.: Co učít, máme-li cizince naučit česky. In: Studia Bohemica X. UPOL, Olomouc, 2007. HOLÁ, L., BOŘILOVÁ, P.: Čeština expres 1, 2. Akropolis, Praha, 2015.

Garantující pracoviště: Katedra českého jazyka a literatury,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Hana Burešová

Oponent: Mgr. Václav Víška, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 1.12.2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala pod vedením vedoucí práce Mgr. Hany Burešové samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 29. 3. 2017

.....
Bc. Michaela Součková

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala Mgr. Haně Burešové za souhlas s vedením mé diplomové práce, za její čas, ochotu, trpělivost, odborné rady a cenné připomínky, které mi při psaní této práce poskytla.

Zároveň děkuji i své rodině a přátelům za to, že mi při psaní diplomové práce byli oporou a stáli při mně.

Anotace

SOUČKOVÁ, Michaela. *Výuka češtiny jako cizího jazyka v kurzech Centra na podporu integrace cizinců*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2017. 104 s. Diplomová práce

Práce pojednává o kurzech českého jazyka, které jsou v rámci Centra na podporu integrace cizinců pořádány pro zájemce z řad cizinců žijících na území České republiky. V práci je popsán Společný evropský referenční rámec, a to zejména ty jeho části, které souvisejí se sledovanými kurzy, a také některé další činnosti, které Centrum na podporu integrace cizincům svým klientům poskytuje. Práce se věnuje také analýze používaných učebnic a dalším možným zdrojům informací, které lze v kurzech využít.

Velmi detailně jsou pak popsány oba sledované kurzy, a to základní kurz a individuální kurz pro matku a dítě. U obou kurzů je popsána jejich organizace, použité materiály a dochází k podrobnému popisu jednotlivých lekcí. V závěru kapitoly jsou pak zmíněny výstupy z kurzů, u individuálního kurzu je prostor věnován také péči o žáky-cizince v rámci českého školského zákona.

Obsáhlá přílohová část obsahuje prezenční listiny a tematické plány základního a individuálního kurzu.

Klíčová slova: český jazyk, cizí jazyk, cizinci, Čeština expres, Domino, Společný evropský referenční rámec

Anotation

SOUČKOVÁ, Michaela. *Teaching Czech as a foreign language courses in the Center for Integration of Foreigners*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2017. 104 pp. Diploma thesis.

Thesis deals with Czech language courses, which are within the Center for Integration of Foreigners held for interested foreigners living in the Czech Republic. The work is described in the Common European Framework, and especially those parts of it which related to the observed odds and some other activities that the Center to support the integration of foreigners to its clients. Work also focuses on the analysis of used textbooks and other possible sources of information that can be used in courses.

Very detail are described by the two monitored courses, the basic course and individual courses for mother and child. Both courses are described their organization, the materials used and there is a detailed description of each lesson. At the end of chapters are discussed outcomes of the courses in the individual course space is also devoted to the care of foreign pupils in the Czech Education Act.

The comprehensive appendix section includes attendance lists and thematic programs and basic individual rate.

Keywords: Czech language, foreign language, foreigners, Czech express, Domino, Common European Framework of Reference

Obsah

Seznam použitých zkratek	12
Úvod.....	13
1 Správa uprchlických zařízení.....	15
2 Centrum na podporu integrace cizinců	16
2.1 CPIC obecně	16
2.2 Cílové skupiny CPIC	16
2.3 Služby poskytované klientům.....	17
2.3.1 Sociální poradenství.....	17
2.3.2 Právní poradenství	17
2.3.3 Kurzy českého jazyka	18
2.3.4 Tlumočnické služby	18
2.3.5 Sociokulturní kurzy.....	18
2.3.6 Provoz internetového pracoviště a knihovny.....	18
2.3.7 Komunitní pracovník	19
2.4 Aktivity zaměřené na majoritní společnost a její instituce.....	19
3 Společný evropský referenční rámec	20
3.1 Uživatelé základů jazyka	20
3.1.1 Úroveň A1.....	20
3.1.2 Úroveň A2.....	21
3.2 Samostatný uživatel	21
3.2.1 Úroveň B1	21
4 Kurzy českého jazyka v Centru na podporu integrace cizinců.....	22
4.1 Lektoři kurzů.....	22
4.1.1 Doporučení pro lektory	23
4.1.1.1 Zprostředkovací jazyk.....	24
4.1.1.2 Užívání českého jazyka	24
4.1.1.3 Skupinová práce.....	24
4.1.1.4 Vysvětlování nové látky	24
4.1.1.5 Poměr mluvení.....	25
4.1.1.6 Práce s materiály a technikou	25
4.1.1.7 Práce s chybou	25
4.1.1.8 Výslovnost	25
4.1.1.9 Zadávání úkolů, instrukce.....	26
4.2 Typy kurzů.....	26
4.2.1 Základní kurz	26
4.2.2 Intenzivní kurz	27

4.2.3 Specializované kurzy	28
4.2.3.1 Tematicky specializovaný kurz	28
4.2.3.2 Individuální kurz.....	28
4.2.3.3 Kurz pro děti	29
5 Legislativa.....	30
5.1 Péče o žáky cizince v rámci českého základního školství	30
5.1.1 Paragraf 20.....	30
6 Metodologie k praktické části.....	32
7 Analýza učebnic.....	33
7.1 Učebnice jako školní didaktický prvek.....	33
7.1.1 Funkce učebnice	34
7.1.2 Struktura učebnice	35
7.1.3 Text učebnice	35
7.1.4 Hodnotící kritéria pro učebnice	35
7.2 DOMINO – český jazyk pro malé cizince	36
7.2.1 Struktura učebnice	37
7.2.2 Soulad se SERR	38
7.2.3 Doplnkové materiály.....	38
7.2.4 Jazyk učebnice	39
7.2.5 Funkce textů.....	40
7.2.6 Rozvoj komunikačních dovedností.....	40
7.2.7 Vhodnost učebnice.....	41
7.3 Čeština expres	41
7.3.1 Struktura učebnice	41
7.3.2 Soulad se SERR	42
7.3.3 Doplnkové materiály.....	43
7.3.4 Jazyk učebnice	44
7.3.5 Funkce textů.....	45
7.3.6 Rozvoj komunikačních dovedností.....	45
7.3.7 Vhodnost učebnice.....	46
7.4 Další vhodné učební materiály	47
7.4.1 Communicative Czech	48
7.4.1.1 Struktura učebnice	48
7.4.1.2 Vhodnost učebnice.....	48
7.4.2 Žijeme v Česku, umíme česky	49
7.4.2.1 Struktura učebnice	49
7.4.2.2 Vhodnost učebnice.....	50

7.5 Internetové online materiály	50
7.5.1 Klub Hanoi.....	50
7.5.2 Inkluzivní škola.cz	51
8 Základní kurz	53
8.1 Organizace kurzu	53
8.2 Učebnice	54
8.3 Realizace kurzu.....	54
8.3.1 Lekce 1.....	55
8.3.2 Lekce 2.....	55
8.3.3 Lekce 3.....	56
8.3.4 Lekce 4.....	56
8.3.5 Lekce 5.....	56
8.3.6 Lekce 6.....	57
8.3.7 Lekce 7.....	57
8.3.8 Lekce 8.....	58
8.3.9 Lekce 9.....	58
8.3.10 Lekce 10.....	58
8.3.11 Lekce 11.....	58
8.3.12 Lekce 12.....	59
8.3.13 Lekce 13.....	59
8.3.14 Lekce 14.....	59
8.3.15 Lekce 15.....	60
8.3.16 Lekce 16.....	60
8.3.17 Lekce 17.....	60
8.3.18 Lekce 18.....	61
8.3.19 Lekce 19.....	61
8.3.20 Lekce 20.....	61
8.3.21 Lekce 21.....	62
8.3.22 Lekce 22.....	63
8.3.23 Lekce 23.....	63
8.3.24 Lekce 24.....	64
8.4 Vstupní testy	64
8.4.1 Struktura testu	64
8.4.2 Úspěšnost klientů základního kurzu	65
8.4.2.1 Vstupní test 1	65
8.4.2.1.1 Sabina.....	66
8.4.2.1.2 Antonín.....	66

8.4.2.1.3 Tereza	66
8.4.2.4 Adéla	66
8.4.2.2 Vstupní test 2	67
8.4.2.2.1 Sabina	67
8.4.2.2.2 Tereza	67
8.4.2.2.3 Adéla	68
8.5 Výstupy z kurzu	68
9 Individuální kurz pro děti	69
9.1 Organizace kurzu	69
9.2 Realizace kurzu	70
9.2.1 Lekce 1	71
9.2.2 Lekce 2	71
9.2.3 Lekce 3	72
9.2.4 Lekce 4	72
9.2.5 Lekce 5	73
9.2.6 Lekce 6	73
9.2.7 Lekce 7	73
9.2.8 Lekce 8	74
9.2.9 Lekce 9	74
9.2.10 Lekce 10	75
9.2.11 Lekce 11	75
9.2.12 Lekce 12	75
9.2.13 Lekce 13	76
9.2.14 Lekce 14	76
9.2.15 Lekce 15	76
9.2.16 Lekce 16	77
9.2.17 Lekce 17	77
9.2.18 Lekce 18	77
9.2.19 Lekce 19	78
9.2.20 Lekce 20	78
9.3 Výstupy z kurzu	78
10 Závěr	79
Seznam příloh	81
Příloha č. 1: Seznam lekcí – základní kurz	82
Příloha č. 2: Tematický plán – základní kurz	83
Příloha č. 3: Prezenční listina – základní kurz	90
Příloha č. 4: Tematický plán – individuální kurz	92

Příloha č. 5: Prezenční listina – individuální kurz	94
Příloha č. 6: Vstupní test 1	96
Příloha č. 7: Vstupní test 2.....	99
Použité zdroje	102
Knižní zdroje.....	102
Internetové zdroje	103
Vlastní zdroje.....	104

Seznam použitých zkratk

AMIF	Azylový, migrační a integrační fond
CPIC.....	Centrum na podporu integrace cizinců
ČR	Česká republika
DPP	Dohoda o provedení práce
EIF	Evropský fond pro integraci příslušníků třetích zemí
EJP	Evropské jazykové portfolio
EU	Evropská unie
MŠ.....	Mateřská škola
MŠMT.....	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV ČR.....	Ministerstvo vnitra České republiky
SERR	Společný evropský referenční rámec pro jazyky
SUZ.....	Správa uprchlických zařízení
USA	Spojené státy americké
ZŠ.....	Základní škola
ZUŠ.....	Základní umělecká škola

Úvod

Tématem diplomové práce je, jak již vyplývá z jejího názvu, výuka češtiny jako cizího jazyka v kurzech Centra na podporu integrace cizinců. Téma bylo zvoleno zejména proto, že autorka má o výuku češtiny jako cizího jazyka zájem a v minulých letech sama kurzy pro Centrum na podporu integrace cizinců v kraji Vysočina, o kterých v práci pojednává, vedla.

Celá práce striktně zachovává anonymitu klientů kurzu, v žádné její části se nepracuje s jejich jmény či osobními daty.

Práce nejprve seznámí se Správou uprchlických zařízení, pod níž Centrum na podporu integrace cizinců přímo spadá. Dále se bude věnovat přímo Centru, které představí nejprve obecně, poté se zmíní o cílových skupinách, na které je Centrum zaměřeno a také o službách, které Centrum svým klientům poskytuje.

Další část je věnována Společnému evropskému referenčnímu rámci a podrobněji popsány jsou jazykové úrovně, kterých může dosáhnout klient po absolvování některého z jazykových kurzů pořádaného Centrem.

Následující část práce je věnovaná kurzům českého jazyka v Centru na podporu integrace cizinců. O kurzech je nejprve pojednáno obecně, prostor je věnován zmínce o lektorech a také o všech typech kurzů, které Centrum svým klientům nabízí. S výukou českého jazyka je také úzce spojeno použití vhodných učebních materiálů, tudíž se práce věnuje také analýze využívaných učebnic. Práce se konkrétně zabývá dvěma typy kurzů, a to kurzem základním a individuálním, který je zaměřen na matku a dítě. U obou kurzů je zmíněna jejich organizace a samotná realizace, kdy je detailně popsána každá lekce kurzu. V závěru každé kapitoly o konkrétním kurzu je uvedeno, jaké jsou výstupy z kurzu po jeho absolvování. U individuálního kurzu pro dítě a matku je zmíněno také vzdělávání žáků-cizinců v českém školském systému, které probíhá dle školského zákona. I o něm se práce zmiňuje.

V bohaté přílohové části jsou obsaženy prezenční listiny z obou typů kurzů, které měla autorka práce k dispozici, tematické plány a pevný seznam lekcí základního kurzu.

Hlavním cílem práce je tak popsat práci Centra na podporu integrace cizinců s detailním zaměřením na kurzy českého jazyka, které jsou Centrem cizincům zdarma poskytovány. Kurzy budou podrobně popsány, stejně jako učebnice, které jsou při výuce používány.

1 Správa uprchlických zařízení

Správa uprchlických zařízení je organizační složkou státu, která je podřízena náměstkovi Ministerstva vnitra České republiky pro bezpečnost a veřejný pořádek. Správa uprchlických zařízení řeší spolu s dalšími dvěma složkami Ministerstva vnitra České republiky azylovou politiku a otázky migrace. Těmito dvěma dalšími složkami jsou Odbor azylové a migrační politiky a Policie České republiky.

Původně byla SUZ založena jako rozpočtová organizace Ministerstva vnitra ČR rozdělením původního odboru pro uprchlíky. K tomuto kroku došlo, „*aby byl oddělen výkon státní správy v oblasti azylové politiky a správního řízení o udělení azylu od zabezpečování služeb žadatelům o udělení mezinárodní ochrany*“ (Správa uprchlických zařízení, 2017)

V současné době je SUZ provozovatelem přijímacích, pobytových a integračních azylových středisek. Některé činnosti, které SUZ provozuje, jsou spolufinancovány z Evropského uprchlického fondu, Evropského návratového fondu či Evropského fondu pro integraci státních příslušníků cizích zemí.

2 Centrum na podporu integrace cizinců

2.1 CPIC obecně

V rámci projektů, které byly financovány z Evropského fondu pro integraci příslušníků třetích zemí, otevřela SUZ Centra na podporu integrace cizinců. K otevření prvních center došlo v roce 2009 a jsou umístěna takřka v každém kraji naší republiky. V roce 2013 bylo otevřeno CPIC pro Kraj Vysočina se sídlem v Jihlavě.

Mezi lety 2016 – 2019 pokračuje provoz Center ve všech krajích v rámci jednotlivých projektů, které jsou spolufinancovány z Azylového, migračního a integračního fondu. Centra v Ústeckém, Jihomoravském, Královéhradeckém kraji a v Praze jsou provozována jinými organizacemi.

„CPIC je iniciátorem, organizátorem i realizátorem aktivit podporujících sociální, právní i jazykovou emancipaci cizinců v uvedených regionech. Úkolem každého CPIC je rovněž zajistit vytvoření a činnost regionálních poradních platforem, které řeší aktuální problémy cizinců. V každém kraji CPIC spolupracuje zejména s krajskými a obecními úřady, cizineckou policií, státní a městskou policií, úřady práce, finančními úřady, živnostenskými úřady a dalšími subjekty. Cílem je vytvořit prostor pro lepší výměnu informací a podávání podnětů na přijímání opatření, reagujících na aktuální potřeby v oblasti integrace cizinců“ (Integrační centra, 2009).

2.2 Cílové skupiny CPIC

Aktivity CPIC jsou zaměřené na dvě hlavní skupiny. První skupinu tvoří státní příslušníci třetích zemí, kteří oprávněně pobývají na území České republiky. Do druhé skupiny zařazujeme osoby, jimž byla udělena mezinárodní ochrana. Členy této skupiny jsou tedy azylanty a také osoby požívající doplňkové ochrany.

V rámci první skupiny se CPIC stará o klienty, kteří mají povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu, obdrželi dlouhodobé vízum či mají povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU. V mnoha dalších případech se jedná o lidi,

kteří jsou v řízení o udělení víza za účelem strpění pobytu na území, o udělení povolení k dlouhodobému či trvalému pobytu či v řízení o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU.

Do cílové skupiny, kterou se CPIC zejména zabývá, spadají povětšinou klienti vietnamské, mongolské, ukrajinské či ruské národnosti.

2.3 Služby poskytované klientům

Služby, které CPIC poskytuje svým klientům, jsou poskytovány bezplatně. Jejich nabídku včetně časového rozvrhu mohou klienti nalézt na internetových stránkách CPIC, kde je nabídka rozčleněna dle jednotlivých regionů. Působnost služeb CPIC není omezena pouze na krajské město, pokryto je území celého kraje.

2.3.1 Sociální poradenství

CPIC svým klientům z řad cizinců nabízí sociální poradenství, které je zajištěno sociálními pracovníky jednotlivých center. V činnosti Center jsou realizovány dvě činnosti, kdy poradenství probíhá buď přímo v Centru (odborné sociální poradenství), nebo během terénní práce přímo v krajích (tzv. terénní programy). V rámci sociálního poradenství jde zejména o rady z oblasti náležitostí pro pobyt, sociální pomoci a dávek, zdravotní péče a pojištění, bydlení, školství... V mnoha oblastech dochází k velmi úzkému provázání sociálního a právního poradenství.

2.3.2 Právní poradenství

Tento typ služby pro klienty je vykonáván díky smluvním partnerům, kteří právní poradenství zajišťují. Jak již bylo zmíněno výše, velmi často dochází k prolínání právního a sociálního poradenství, které provádějí pracovníci CPIC.

2.3.3 Kurzy českého jazyka

Kurzy českého jazyka jsou opět zajišťovány pomocí smluvních partnerů, v tomto případě jazykových agentur a jejich lektorů. Kurzy jsou realizovány v různých stupních obtížnosti od úplných začátečníků po úroveň A2 Společného evropského referenčního rámce či úroveň vyšší. O kurzech bude podrobněji pojednávat následující kapitola (viz kap. 3).

2.3.4 Tlumočnické služby

Pro klienty jsou k dispozici také tlumočníci, kteří pomáhají při vyřizování nezbytných písemností a styku s úřady. Nejčastěji je zajišťováno tlumočení z vietnamštiny, mongolštiny, ukrajinštiny a ruštiny.

2.3.5 Sociokulturní kurzy

V rámci těchto kurzů mají cizinci možnost získat znalosti a dovednosti nutné pro seznámení se s podmínkami života, které platí v České republice. Rovněž přinášejí možnost zorientování se v sociálním, zdravotním či vzdělávacím systému naší země. CPIC zajišťuje a podporuje celkem tři typy zprostředkování sociokulturních témat. Prvním typem je důraz na témata obsažená ve výuce češtiny pro cizince, dále jde o sociokulturní kurzy vložené do výuky češtiny pro cizince a posledním typem jsou pak tematické semináře s odborníky.

2.3.6 Provoz internetového pracoviště a knihovny

V době otevíracích hodin CPIC jsou klientům k dispozici počítače s internetovým připojením, které mohou bezplatně využívat, a také knihovna, kde jsou pro ně k dispozici texty (knihy, noviny, časopisy) v angličtině, francouzštině, ruštině, ukrajinštině a vietnamštině.

2.3.7 Komunitní pracovník

Tato aktivita je poměrně nová, uvedena do praxe byla až v roce 2013. Jedná se o „zapojení členů cizineckých komunit do integračních aktivit CPIC, kdy se tito zástupci mohou zapojit do příprav a propagací sociokulturních kurzů nebo kulturních a společenských akcí zaměřených na majoritní společnost“ (Integrační centra, 2009). Dále se mohou podílet i na dalších činnostech Centra, čímž byl posílen komunitní charakter organizace.

2.4 Aktivity zaměřené na majoritní společnost a její instituce

V jednotlivých krajích bývají organizována pravidelná setkání regionálních platforem, jejichž smyslem je propojení regionálních aktérů integrace a vymezení jejich role v rámci jejich praktické realizace. Dále jde o definování překážek v procesu integrace či stanovení krátkodobých či dlouhodobých doporučení.

Pro zástupce majoritní společnosti jsou určeny aktivity, které zprostředkovávají právě téma integrace cizinců. Jedná se o kulturní, společenské, sportovní či osvětové akce, které bývají realizovány zejména na školách nebo veřejných institucích.

3 Společný evropský referenční rámec¹

Společný evropský referenční rámec: učení, vyučování, hodnocení (dále jen SERR) je dokumentem Rady Evropy, který poskytuje obecný základ pro vypracovávání jazykových sylabů, směrnic, zkoušek učebnic atd. v Evropě. Tento dokument popisuje, co se musí studenti naučit a jaké znalosti a dovednosti je nutné rozvíjet k získání schopnosti účinně jednat. Zmíněn je také kulturní kontext, z něhož jazyk vystupuje.

V SERR je definováno celkem šest kategorií, které jsou rozčleněné dle úrovně znalosti cizího jazyka. Těmito kategoriemi jsou A1, A2, B1, B2, C1 a C2. Tyto kategorie zohledňují komplexnost zvládnutí jazyka studentem na úrovni poslechu, čtení, schopnosti konverzace a kvality jeho písemného projevu. Úroveň A označuje uživatele základů jazyka, úroveň B pak samostatného uživatele, osoba spadající do úrovně C je definována jako zkušený uživatel.

Kurzy poskytované v rámci CPIC nabízejí svým klientům dosažení úrovně A2, v některých případech i B1. V naší práci se proto zaměříme na popis právě těchto jazykových úrovní.

3.1 Uživatelé základů jazyka

3.1.1 Úroveň A1

„Rozumí známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám, a umí tyto výrazy a fráze používat. Umí představit sebe a ostatní a klást jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, např. o místě, kde žije, o lidech, které zná, a věcech, které vlastní, a na podobné otázky umí odpovídat. Dokáže se jednoduchým způsobem domluvit, mluví-li partner pomalu a jasně a je ochoten mu/jí pomoci“ (Společný evropský referenční rámec pro jazyky, MŠMT, 2015).

¹ Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/spolecny-evropsky-referencni-ramec-pro-jazyky>, cit. 18.01.2017

3.1.2 Úroveň A2

„Rozumí větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se ho/jí bezprostředně týkají (např. základní informace o něm/ní a jeho/její rodině, o nakupování, místopisu a zaměstnání). Dokáže komunikovat prostřednictvím jednoduchých a běžných úloh, jež vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a běžných skutečnostech. Umí jednoduchým způsobem popsat svou vlastní rodinu, bezprostřední okolí a záležitosti týkající se jeho/jejích nejnáléhavějších potřeb“ (tamtéž).

3.2 Samostatný uživatel

3.2.1 Úroveň B1

„Rozumí hlavním myšlenkám srozumitelné spisovné vstupní informace (input) týkající se běžných témat, se kterými se pravidelně setkává v práci, ve škole, ve volném čase atd. Umí si poradit s většinou situací, jež mohou nastat při cestování v oblasti, kde se tímto jazykem mluví. Umí napsat jednoduchý souvislý text na témata, která dobře zná nebo která ho/ji osobně zajímají. Dokáže popsat své zážitky a události, sny, naděje a cíle a umí stručně vysvětlit a odůvodnit své názory a plány“ (tamtéž).

4 Kurzy českého jazyka v Centru na podporu integrace cizinců

Jak již bylo zmíněno výše (kap. 2.3.3), jednou ze služeb Centra na podporu integrace cizinců je také pořádání kurzů českého jazyka pro zájemce z řad široké veřejnosti. Kurzy jsou zajišťovány smluvními partnery, kteří zajistí lektory pro výuku v těchto kurzech. Nabízené kurzy jsou základní, intenzivní či specificky zaměřené na nezletilé cizince. Zaměření kurzu může být také podle jeho hlavního tématu.

Kurzy jsou otevírány ve všech lokalitách České republiky a místo konání není omezeno na krajské město. Kurz se vždy otevírá v místě největšího zájmu, aby klienti nemuseli dojíždět příliš daleko od místa svého bydliště či místa výkonu zaměstnání.

Výuka českého jazyka v rámci SUZ je klientům nabízena celkem v pěti typech kurzu. Výuková hodina ve všech typech kurzu trvá 45 minut a ve všech typech kurzů na sebe vždy navazují dvě výukové hodiny za sebou. Celková délka jedné lekce je tedy 90 minut.

4.1 Lektori kurzů

Lektory kurzů českého jazyka vybírají vždy specializované jazykové agentury, které tyto lektory zaměstnávají jako své externí spolupracovníky v rámci DPP. Agentura po svých lektorech požaduje minimálně bakalářské vzdělání týkající se českého jazyka. Praxe v oboru není nutná. Lektor v průběhu kurzu komunikuje s agenturou, kam posílá i prezenční listiny ze všech kurzů, které vede. Agentura lektorovi vyplácí odměnu za odučené hodiny v jednotlivých měsících. Odměna lektorovi za jednu odučenou hodinu činí 170 Kč před zdaněním.

Požadavky, podle nichž jsou přijímáni lektoři kurzu českého jazyka, lze podle nás nahlížet dvěma různými úhly pohledu.

Na první pohled se může zdát, že lektorem se může stát téměř každý, stačí mít pedagogické vzdělání bez ohledu na praxi. Zastánce tohoto názoru může argumentovat,

že není možné cizincům poskytovat kvalitní vzdělání, když lektor nemá s výukou sebemenší zkušenosti.

Na druhou stranu, dveře k pozici lektora mají otevřené i ti, kteří teprve sbírají své první pedagogické zkušenosti. Bylo by hloupé argumentovat tím, že v kurzech o nic nejde a lektor – začátečník tak může ve vedení výuky experimentovat a zkoušet různé výukové metody, což by ve výuce na běžné škole úplně možné nebylo. Nicméně si zde vyzkouší, zda práce, pro kterou se nadchnul a kterou by rád vykonával, je ta pravá.

My se přikláníme spíše k druhému z úhlů pohledu. Je třeba dát šanci mladým, i když nezkušeným lektorům, kteří tak mají možnost vidět profesi pedagoga i z jiné, pro někoho možná zajímavější, strany. Zkušenosti nabyté ve vedení kurzu se pak budou zcela jistě hodit i v běžné pedagogické praxi.

Z vlastní zkušenosti můžeme potvrdit, že nám kurz pomohl v získání jistoty při práci s klienty a také potvrzení toho, že dokážeme vysvětlit základní gramatiku českého jazyka někomu, kdo s ní prakticky nikdy nepřišel do kontaktu. Možnosti vést několik kurzů v rámci CPIC si velmi vážíme a považujeme ji za velmi cennou pro další pedagogickou kariéru.

4.1.1 Doporučení pro lektory

CPIC uspořádalo v roce 2014 školení pro lektory češtiny jako cizího jazyka. Toto školení se týkalo lektorů, kteří spadají pod CPIC Kraje Vysočina a uskutečnilo se v sídle CPIC v Jihlavě. Na tomto semináři lektori dostali informace k organizaci kurzů, k zasílání prezenčních listin, k učebnicím a také k nahlášení své nepřítomnosti vzhledem k suplování kurzu.

Seminář dále pokračoval několika důležitými doporučeními pro lektory, kterými by se při řízení kurzu měli řídit.

4.1.1.1 Zprostředkovací jazyk

Nejčastěji se v kurzech češtiny jako cizího jazyka využívá jako zprostředkovací jazyk angličtina. Ne vždy je to však možné, a to zejména kvůli nedostatečné znalosti tohoto jazyka ze strany klientů. Za problematické lze považovat i to, pokud lektor kurzu nemá správnou výslovnost českých slov či dostatečnou slovní zásobu. Může dojít k tomu, že mu klienti nerozumí, a tudíž nemohou přesně pochopit význam vysvětlované gramatiky.

Užívání zprostředkovacího jazyka vede také k menšímu užívání jazyka českého, což je považováno za nevýhodu. Doporučuje se tedy co nejvíce užívat český jazyk na příslušné úrovni a zprostředkovacího jazyka užívat pouze v nejnnutnějších případech.

4.1.1.2 Užívání českého jazyka

Pokud se jedná o výuku v kurzu pro začátečníky, je nutné, aby lektor při používání českého jazyka dbal na přiměřenou rychlost svého projevu, na jeho hlasitost a důslednou artikulaci. Velmi důležité je také vybírat vhodnou slovní zásobu, které klienti lehce porozumí a vynechat složitější souvětí, která by mohla ztížit komunikaci mezi lektorem a klientem. Lektor by měl přemýšlet i nad obtížností kladených otázek.

4.1.1.3 Skupinová práce

Ve všech typech kurzů je metoda skupinové práce obecně velmi nedostatečně využívána. Lektorům se doporučuje tuto metodu zařazovat a zaměřit se na ni, neboť je velmi důležitá pro rozvoj zejména komunikačních kompetencí a klienty učí vzájemné spolupráci při použití českého jazyka.

Skupinová práce či práce ve dvojici také zvyšuje poměr mluveného projevu v interakci student – lektor.

4.1.1.4 Vysvětlování nové látky

Novou látku by měl lektor vysvětlovat pomocí induktivního způsobu, kdy studenti sami z příkladů vyvozují žádoucí gramatická pravidla. Pokud se pracuje tímto způsobem,

jsou studenti do výuky více zapojeni a tento způsob výuky je vede k mnohem lepšímu zapamatování probíraného učiva.

4.1.1.5 Poměr mluvení

Při samotné realizaci kurzu by měl lektor dbát na častější využívání interakce studentů mezi sebou a on sám by měl být pouze moderátorem jejich diskuse, popřípadě poradním orgánem ve chvíli, kdy si studenti nevědí rady.

4.1.1.6 Práce s materiály a technikou

Není žádoucí, aby se během kurzů pracovalo pouze s učebnicí. Naopak vhodné je zařadit do výuky použití různých doplňkových materiálů, jako jsou obrázky, reálie apod. Důležité je nezapomínat na využívání autentických materiálů a zapisovat také všechny nové pojmy na tabuli, aby je studenti měli po celou vyučovací lekci na očích.

4.1.1.7 Práce s chybou

Lektor by měl důkladně zvažovat, zda je nutné opravovat všechny chyby, a měl by mít ucelený systém toho, které chyby bude opravovat. Rozlišit by měl také mezi okamžitou a zpožděnou opravou. Během kurzu je vhodné chyby studentů pozitivně využít a pracovat s nimi.

4.1.1.8 Výslovnost

Nejen u začátečníků, ale i u pokročilejších studentů by mělo docházet k důslednému nácviku výslovnosti, kterou by lektor měl opravovat a požadovat po studentech opakování výslovnosti, pokud slovo vysloví nesprávně.

4.1.1.9 Zadávání úkolů, instrukce

Při zadávání úkolů a instrukcí pro práci v kurzu je vhodné používat stále stejné výrazy a také jednoduchý jazyk, kterému klienti snadno porozumí. Doporučuje se také použití řeči těla, což mnohdy bývá jediný dorozumívací prostředek mezi studentem a lektorem.

4.2 Typy kurzů

Cizincům jsou nabízeny různé formy výuky, z nichž si mohou vybrat tu, která jim bude vyhovovat nejvíce. Všechny typy kurzů jsou klientům poskytovány zdarma.

4.2.1 Základní kurz

Nezákladnějším typem výuky je tzv. základní kurz. Tento typ může klient navštívit i jednorázově, vždy bez předchozího přihlášení. Počet účastníků kurzu není omezen. Nevýhodou tohoto typu kurzu je, že lektor do poslední chvíle neví, zda na kurz někdo přijde.

Kurz má svou danou osnovu, kdy na sebe jednotlivé lekce navenávají, proto je možné, aby klient přišel pouze na lekci, o kterou má zájem, přičemž ví, že nebude potřebovat učivo probírané v předchozí lekci.

Učebnice používané na kurzu jsou zapůjčené z CPIC. Lektor si dle účasti na první lekci vyžádá určitý počet kusů, které má pak po celou dobu trvání kurzu k dispozici. Pokud dojde ke zvýšení návštěvnosti, oznámí lektor tuto skutečnost agentuře či přímo příslušnému CPIC a učebnice jsou mu neprodleně doplněny. CPIC rovněž zajišťuje účastníkům kurzu sešity a psací potřeby. Ty ovšem se zvyšujícím se počtem klientů doplňovány nejsou.

Návštěvy základního kurzu českého jazyka tedy nepřináší jeho klientům žádné náklady na učebnice, klient hradí pouze případnou vlastní dopravu do místa konání kurzu.

CPIC dále zajišťuje prostory, kde bude kurz probíhat. Pokud jde o prostory uzamykatelné, dostává lektor všechny potřebné klíče, které po skončení kurzu odevzdává pronajímateli.

Klienti se o pořádání základního kurzu dozvídají na základě práce terénních pracovníků, kteří podnikají cesty do vytipovaných lokalit a potencionální klienty oslovují a informují je. Ti, kdo projeví o navštěvování kurzů zájem, obdrží od pracovníků všechny potřebné informace k návštěvě úvodní hodiny (kdy, kde a od kolika bude probíhat). Kurz se pak otevírá v místě, které je dobře dostupné pro všechny zúčastněné. CPIC se ve spolupráci s jazykovou agenturou snaží zajistit lektora žijícího v oblasti, v níž by se měl kurz konat. Prioritou agentury i CPIC je mít zajištěného lektora ve všech lokalitách České republiky.

Cílem základního kurzu je naučit klienty lépe se dorozumět v základních komunikačních situacích a prioritou je, aby klienti dosáhli úrovně A1.

4.2.2 Intenzivní kurz

Tento typ výukového kurzu již není otevřený pro všechny příchozí účastníky. Jedná se o výuku určenou pro uzavřenou skupinu účastníků. Počet míst v kurzu je omezen a zájemce se musí na výuku včas zapsat. Na rozdíl od základního kurzu je v tomto typu žádoucí, aby všichni účastníci byli na srovnatelné úrovni, co se týče znalosti českého jazyka. Další rozdíl oproti základnímu kurzu je v návaznosti jednotlivých lekcí, které na sebe v tomto typu kurzu navazují, a je třeba, aby klient na kurz docházel pravidelně. Intenzivní kurz je poskytován v rozsahu od úplných začátečníků s úrovní znalostí A0 dle SEER až po stupeň končící znalostmi odpovídajícími úrovni B1. Časová dotace intenzivního kurzu je v rozmezí 20 až 60 výukových hodin.

Po absolvování intenzivního kurzu by měl klient snadněji komunikovat ve složitějších komunikačních situacích a kurz je možné považovat za vhodnou podporu při přípravě na požadovanou jazykovou zkoušku.

Tabulka č. 1: Časová dotace intenzivního kurzu²

úroveň	učebnice	počet hodin	název kurzu
A0	Pracovní listy	20	Úplní začátečníci
A1	NEW Czech Step by Step	40	Začátečníci 1
	NEW Czech Step by Step	40	Začátečníci 2
	NEW Czech Step by Step	40	Začátečníci 3
A2	NEW Czech Step by Step	40	Mírně pokročilí 1
	NEW Czech Step by Step	40	Mírně pokročilí 2
	NEW Czech Step by Step	40	Mírně pokročilí 3
B1	Česky krok za krokem 2	40 - 60	Středně pokročilí 1
	Česky krok za krokem 2	40 - 60	Středně pokročilí 2
	Česky krok za krokem 2	40 - 60	Středně pokročilí 3

4.2.3 Specializované kurzy

Nejčastějším typem specializovaného kurzu je individuální výuka dětí ve školním věku, jimž tato příprava usnadňuje začlenění se do školního prostředí i mezi své vrstevníky.

4.2.3.1 Tematicky specializovaný kurz

Náplň tohoto typu kurzu je dána jeho tematickým obsahem. Obvykle se jedná například o kurzy, které jsou přípravou k maturitní či přijímací zkoušce (na SŠ i VŠ), kurzy zvyšující uplatnění na trhu práce, kurzy zaměřené na obchodní komunikaci apod. Tematicky specializovaný kurz je určen stejně jako intenzivní kurz pro uzavřenou skupinu klientů, kteří se tedy musí předem přihlásit. Předpokládaná časová dotace kurzu činí 40 výukových hodin.

4.2.3.2 Individuální kurz

Individuální kurz je specifickým typem kurzu, který je určen zejména účastníkům výuky spadajícím do skupiny ohrožených osob, zejména pak dětem. Kurzy jsou opět uzavřené a věnované pouze přihlášenému klientovi/klientům. I zde činí předpokládaná časová dotace celkem 40 vyučovacích hodin.

² Pozn.: převzato a upraveno dle CPIC

4.2.3.3 Kurz pro děti

Tento kurz je zaměřen na specifickou cílovou skupinu, kterou jsou děti-cizinci. Stejně jako u předchozích typů se jedná o kurz uzavřený s nutností prvotního přihlášení a s předpokládanou časovou dotací 40 výukových hodin.

5 Legislativa

V následující kapitole se zaměříme na platnou legislativu, která se vztahuje k výuce žáků cizinců v českém školském systému.

Konkrétně se věnujeme zejména paragrafu 20 školského zákona.

5.1 Péče o žáky cizince v rámci českého základního školství

Vzdělávání žáků – cizinců v českém vzdělávacím systému je poskytováno na základě § 20 školského zákona č. 561/2004 Sb., popřípadě dle § 16 a následujících školského zákona.

Zákon pojednává o vzdělávání cizinců – občanů Evropské unie i občanů nečlenských států.

5.1.1 Paragraf 20

Jak již bylo zmíněno výše, paragraf 20 se přímo týká vzdělávání žáků cizinců v systému českého školství. Dle této části školského zákona se žáci – cizinci vzdělávají za stejných podmínek, jako žáci – Češi.

Odstavec 1 tohoto paragrafu říká, že občané EU mají ke vzdělání v České republice stejný přístup jako občané ČR. Druhý odstavec upřesňuje, že osoby neuvedené v odstavci 1 mají přístup k základnímu, střednímu a vyššímu odbornému vzdělávání, pokud pobývají na území ČR, dále ke školnímu stravování a zájmovému vzdělávání a v neposlední řadě také k předškolnímu vzdělávání, vzdělávání v ZUŠ, jazykovému vzdělávání a školským službám, a to při splnění určitých podmínek uvedených v tomto paragrafu.

Před zahájením vzdělávání je nutné prokázat řediteli příslušného školského zařízení oprávněnost pobytu na území ČR, k čemuž slouží doklad vyhotovený dle zvláštního právního předpisu.

Pokud osoby, které nejsou státními příslušníky ČR, získaly vzdělání na zahraniční škole, je jim v případě přijímacího řízení v ČR na střední či vyšší odborné školy na jejich žádost (či žádost zákonného zástupce) prominuta přijímací zkouška z českého jazyka, pokud je tato součástí přijímacího řízení. Samotná znalost českého jazyka je poté ověřena rozhovorem.

O žáka – cizince se dále stará krajský úřad příslušný podle místa pobytu žáka ve spolupráci se zřizovatelem školy, kterou žák navštěvuje. Společně zajišťují, aby dítě mělo k dispozici bezplatnou přípravu ke svému začlenění do vzdělávání na základní škole zahrnující také výuku českého jazyka, která je přizpůsobena potřebám konkrétního dítěte a dále také dle možností ve spolupráci se zemí původu žáka zajišťují a podporují výuku mateřského jazyka a kultury země žákova původu.

Krajský úřad dále také zajišťuje přípravu pedagogických pracovníků, kteří se na vzdělávání dítěte budou podílet a výše zmíněné činnosti vykonává i pro ostatní cizince. Formu, obsah a organizaci bezplatné přípravy podle odstavce 5 týkající se podpory začleňování žáků s výukou českého jazyka stanovuje ministerstvo školství prováděcím právním předpisem.

6 Metodologie k praktické části

Další část práce se zabývá praktickou stránkou realizace kurzů českého jazyka v rámci Centra na podporu integrace cizinců.

V následujících kapitolách se podrobně věnujeme analýze učebnic, které jsou v kurzech využívány. K analyzování učebních materiálů jsme použili několik kritérií, podle nichž jsme učebnice hodnotili. Zhodnotili jsme strukturu užívaných učebnic, jejich soulad se SERR, podívali jsme se na doplňkové materiály, které jsou v rámci učebnicové řady k dispozici. Dále nás zajímal jazyk, kterým jsou učebnice psané, jaké funkce mají texty, jež v učebnici jsou, a v neposlední řadě jsme se zaměřili na to, jak učebnice rozvíjí komunikační dovednosti studentů. V závěru kapitoly jsme projevili náš názor na vhodnost učebnice při jejím použití v kurzech CPIC.

V práci jsme zhodnotili nejen učebnice, které jsou konkrétně používané v kurzech, ale zmínili jsme se i o dalších možných učebních textech a také on-line podpoře, která je lektorům k dispozici.

Následně jsme se zaměřili na detailní popis základního a individuálního kurzu. U obou kurzů jsme zmínili jejich organizaci a také na kompletní analýzu jednotlivých lekcí, které byly popsány na základě tematických plánů a očekávaných výstupů z lekce. U každé lekce jsme na základě pozorování popsali reakci klientů na probrané učivo.

K učebnici používané v základním kurzu jsou pro lektory k dispozici také vstupní testy, které jsme s klienty vypracovávali a i v této práci jsme provedli jejich analýzu, a to i v souvislosti s výsledky klientů.

U každého typu kurzu jsme zmínili také výstupy, které z něho pro klienty plynou.

7 Analýza učebnic

V úvodu následující kapitoly pojednáme obecně o učebnicích jako o druhu školního didaktického textu, o jejich funkcích, struktuře či učebnicových textech.

V této kapitole se dále chceme konkrétně věnovat analýze učebnic, které jsou využívány pro výuku v rámci kurzů pod CPIC. Detailně se budeme zabývat učebnicí Domino – ČJ pro malé cizince Svatavy Škodové a dvěma díly učebnice Čeština expres autorek Lídy Holé a Pavly Bořilové. Zmíníme se také o dalších možnostech učebních materiálů, které lze v kurzech využívat.

Předem jsme si stanovili kritéria, podle nichž budou učebnice používané během kurzů CPIC posuzovány. Zajímat nás bude struktura učebnice, její soulad se SERR, doplňkové materiály, jazyk, funkce textů a jejich didaktická vybavenost. Vyjádříme také vlastní názor na vhodnost výše zmíněných učebnic.

Na českém trhu je k dostání poměrně obsáhlé množství učebnic, které se zabývají výukou češtiny jako cizího jazyka. Většina těchto učebnic je poměrně finančně nákladná, což způsobuje, že klienti docházející do kurzů CPIC nemají své vlastní učebnice, ale používají pouze učebnice zapůjčené, které si po skončení kurzu nemohou nechat, a tudíž se nemohou vrátit k probíraným tématům.

Velmi málo učebnic na českém trhu je zacíleno na vietnamsky mluvící klientelu, neboť v nich je jako zprostředkující jazyk používána angličtina, němčina, španělština či ruština. Z vlastní zkušenosti víme, že většina vietnamsky či mongolsky mluvících klientů má nedostatečné znalosti angličtiny, a proto si nemohou přečíst instrukce, které jsou v učebnicích zprostředkovacím jazykem psány.

7.1 Učebnice jako školní didaktický prvek

Jan Průcha (1998, s. 16) ve své publikaci s názvem Učebnice: teorie a analýzy edukačního média říká, že „*učebnice je tedy součástí dosti různorodého souboru školních didaktických textů (...)*“ a tento soubor ve své práci dále popisuje. Z jeho

typologie vyplývá, že učebnice jako taková obvykle existuje v doprovodu dalších didaktických textů, o které se naše učebnice opírá a které ji vhodně doplňují. Těmito doprovodnými součástmi učebnice mohou být například pracovní sešity, slovníky, zvukové nahrávky apod.

Josef Maňák ve své publikaci říká, že „učebnice se obecně chápe jako učební pomůcka, která obsahuje soustavný výklad učiva“ (2003, s. 75).

7.1.1 Funkce učebnice

„Funkcí učebnice se rozumí role, předpokládaný účel, který má tento didaktický prostředek plnit v reálném edukačním procesu“ (Průcha 1998, s. 19). U každé učebnice pak lze vyčlenit dva typy funkcí, a to funkci učebnice pro žáky a funkci pro učitele.

Funkce učebnic pro žáky může mít několik různých klasifikací, kterými se zabývali různí autoři. Jan Průcha ve své publikaci uvádí, že doposud nejpodrobnější klasifikaci funkcí učebnice vytvořil ruský odborník Dmitrij Dmitrijevič Zujev, který spolu se svými spolupracovníky uplatňoval tzv. funkčně strukturální analýzu učebnice. Společně také rozlišili celkem osm hlavních funkcí učebnice – informační, transformační, systematizační, zpevňovací, sebevzdělávací, integrační, koordinační a v neposlední řadě rozvojově výchovná funkce. Tyto zmíněné funkce lze chápat jako „komplex, který se v konkrétní učebnici může realizovat v odlišné intenzitě a v odlišném rozsahu“ (Průcha 1998, s. 20).

Josef Maňák v publikaci Učebnice z pohledu pedagogického výzkumu (2008) uvádí, že v současné společnosti se šíří informace zejména prostřednictvím počítačových sítí či e-learningu. On sám považuje rozvoj počítačových zařízení za prospěšné, ovšem říká, že „člověk v budoucnu zůstane biologickým tvorem, který nemůže existovat jen v umělém virtuálním světě kyberprostoru“ (Maňák 2008, s. 19). Maňák sám nepovažuje za nejdůležitější nosič, na kterém jsou informace zaznamenány, ale na jejich zpracování, obsahové zaměření a metodické zpřístupnění.

Knihu jako takovou považuje Maňák za určitou úroveň kultury, za paměť lidského myšlení a díky ní lze pro budoucí generace zachovat určitá poselství. Stejně vlastnosti přisuzuje učebnici. Jejich hlavní význam vidí „v tom, že uvádějí mladou generaci do

kultury společnosti, do světa poznání a vlastně do celé složité problematiky lidského bytí“ (tamtéž).

7.1.2 Struktura učebnice

S výše zmíněnými funkcemi učebnice úzce souvisí také teorie strukturních komponentů, která odpovídá na otázku týkající se struktury učebnice. Obecně lze říci, že model struktury každé učebnice je výsledkem interakce dvou podstatných složek, a to složky textové, která je strukturována do specifických komponentů, a dále složky mimotextové, přičemž i ona je strukturována do specifických komponentů. Tento přístup je označován jako funkčně strukturální analýza (viz výše). Prostřednictvím této analýzy se rozvíjí a obohacuje teorie učebnice a současně je poskytován základ empirickému zkoumání učebnic a také přináší poznatky, které lze využít pro vědecky založenou tvorbu a hodnocení učebnic.

7.1.3 Text učebnice

Výraz text je možné v souvislosti s učebnicí používat ve dvojitým možném významu, a to buď jako označení části učebnice vyjádřené jazykovými prostředky, nebo jako označení učebnice jako celku.

Tato ambivalentnost pojmu má pro teorii a výzkum učebnic velký význam. „*Umožňuje se tím chápat učebnici jako integrovaný znakový útvar přenášející informaci o nějakém výseku objektivní skutečnosti, bez omezení na pouze verbální text začleněný v učebnici“* (Průcha 1998, s. 24). Toto má posléze další vliv na samotnou práci s učebnicí.

7.1.4 Hodnotící kritéria pro učebnice

Najít vhodná hodnotící kritéria, podle nichž lze analyzovat konkrétní učebnici, není jednoduché. Zároveň jde o velmi důležitou věc, neboť usnadňuje výběr vhodných učebních textů, které budou následně využity v praxi.

Při hodnocení učebnic se obvykle používají dvě techniky (Armbrusterová, Anderson 1991). V prvním případě jde o měření obtížnosti k tomu, aby byla přesně zjištěna složitost textu, jeho zajímavosti a přístupnosti. Tato technika je oblíbená v USA či v Estonsku. Druhou možností je používání seznamů hodnotících kritérií, tzv. rastrů, které probíhá pomocí dotazníkového šetření. Tento způsob hodnocení se uplatňuje v německých spolkových zemích.

V ČR chybí soustavný výzkum učebnic, jak uvádí Zuzana Sikorová (2007), a tím je způsobován nedostatek informací, které by byly k dispozici učitelům při výběru učebnic. Ti poté spoléhají zejména na informační materiály různých nakladatelství (Sikorová, 2004). Sama Sikorová se na základě tohoto zjištění domnívá, že je třeba vyhledávat metody, které by učitelé pro hodnocení učebnic mohli velmi snadno využít ve své praxi.

Sikorová ve své práci předkládá také návrh seznamu hodnotících kritérií učebních materiálů, který byl vypracován na základě teoretické analýzy. Jedná se o sestavený rastr o celkem třinácti kategoriích, přičemž každá z kategorií pod sebou obsahuje hodnotící otázky týkající se učebnice. Na otázku je možno odpovědět v rámci škály možných odpovědí ano-částečně-ne a každé z těchto možností je přiřazen určitý počet bodů.

My jsme si pro hodnocení učebnic používaných v kurzech CPIC stanovili následující kritéria: struktura učebnice, soulad se SERR, doplňkové materiály, jazyk učebnice, funkce textů, rozvoj komunikačních dovedností a vhodnost učebnice, přičemž zde se jedná o náš vlastní názor.

7.2 DOMINO – český jazyk pro malé cizince

Učebnice Domino je dílem Svatavy Škodové (2010) a je určena zejména pro výuku jinojazyčných žáků prvního stupně základní školy, zejména žáků 1. ročníku ZŠ. Učebnice „*vychází z Evropského portfolia jazyků a je vstupem do osvojování si českého jazyka, který dětem zprostředkovává hravou cestou*“ (Škodová 2010, zadní obálka).

Při použití tohoto výukového materiálu jsou zohledněny zvláštnosti žáka, který je na samém počátku gramotnosti. Počítá se s nulovou znalostí čtení a psaní i s tzv. názorným obdobím, které je zaměřeno na vnímání konkrétních předmětů či jejich obrázků a manipulaci s nimi.

Učebnice Domino byla schválena MŠMT k zařazení do seznamu učebnic pro základní školy jako součást ucelené řady učebnic pro vzdělávací obor český jazyk (v případě prvního dílu) a pro vzdělávací obor Cizí jazyk (v případě druhého dílu) s dobou platnosti v obou případech na šest let.

Tato učebnice má dva díly, přičemž první díl byl využíván při realizaci individuálního kurzu pro dítě a jeho matku.

7.2.1 Struktura učebnice

„Sylabus učebnice je postaven podle témat aktuálních pro malé cizince ve věkovém rozmezí 6 – 8 let; u jednotlivých témat nabízí postupy pro osvojení tematicky vázaných lexikálních oblastí a komunikačních dovedností, nezanedbává však ani rozvoj analytické schopnosti pozorování opakujících se gramatických struktur, které jsou v každé lekci zakomponovány do realistických dialogů. Každá lekce učiteli nabízí vizuální materiál, ale i básničky a říkanky zohledňující jednak téma lekce, jednak vybraný fonetický jev“ (Inkluzivní škola, 2014).

Oba díly učebnice mají shodně deset lekcí, přičemž každá z lekcí je pojmenována podle hlavního tématu, kterým se zabývá. Lekce jsou barevně odlišené, což dle našeho názoru slouží velmi dobré orientaci v učebnici. Témata v obou dílech učebnice jsou velmi podobná, přičemž druhý díl přináší rozšiřující informace o tématu.

V rámci toho, že je učebnice určena pro děti, které ještě nemusí umět číst a psát, je výuka v této učebnici realizována zejména podle názorných obrázků, z čehož jsme čerpali i při realizaci našeho individuálního kurzu pro dítě a matku.

Součástí učebnice je také CD nosič s nahrávkami básniček, říkadel, jejichž přepis můžeme najít na konci obou dílů učebnice pod názvem „Skript“.

Pracovní sešit přináležející k učebnici koresponduje s teoretickými lekcemi v barevné učebnici a je černobílý – tím jej můžeme považovat za interaktivní, neboť žák v něm vybarvuje jednotlivá slova či vystřihuje kartičky domina nebo skládky slov, které pak dává dohromady.

Veškeré texty uvedené v učebnici jsou psány větší velikostí písma pro snadnější pochopení a přečtení.

7.2.2 Soulad se SERR

Učebnice Domino je vypracována v souladu s Evropským portfoliem jazyků, což je oficiální evropský doklad o tom, jak ovládáme cizí jazyky. Pomocí portfolia můžeme zjistit, jaké úrovně jsme v určitém cizím jazyce dosáhli. „*Evropské jazykové portfolio se skládá ze tří vzájemně propojených částí: Jazykového pasu, Jazykového životopisu a osobního souboru dokumentů a prací*“ (MŠMT, 2013). EJP vychází ze šesti úrovní SERR.

Je proto možné říci, že učebnice Domino je plně v souladu se SERR a zastupuje jazykovou úroveň A1, tedy jazykovou úroveň začátečníků. Ti by měli rozumět větám a slovům, které se týkají jejich osoby a okolí. Uživatelé jazyka na této úrovni by měli být schopni vést rozhovor s mluvčím, který s nimi má dostatečnou trpělivost, mluví pomalu a srozumitelně. Už v této úrovni je student či žák schopen napsat jednoduchý vzkaz například na pohlednici a umí vyplnit formuláře, které obsahují jejich základní osobní údaje.

7.2.3 Doplnkové materiály

K učebnici Domino náleží pracovní sešit pro děti, metodickou příručku pro učitele a také CD se zvukovými nahrávkami básniček, rozhovorů a herních aktivit, které lze nalézt v učebnici.

Pracovní sešit můžeme považovat za činnostní složku, neboť je v něm seskupen materiál, s nímž mohou žáci fyzicky manipulovat, tedy stříhat, lepit, dopisovat,

dokreslovat apod. Každá lekce je doplněna hrou domino, po níž je celý komplet pojmenován. Dle oficiálních textů, které jsou o učebnici k dispozici, je tato hra velmi vhodná pro český gramatický systém a její pomocí žák může nacvičovat vybrané gramatické jevy a slovní zásobu příslušné lekce. Ilustrace v pracovním sešitě jsou černobílé, aby si žák mohl postupně vybarvovat a vystříhovat kartičky se slovní zásobou. Součástí pracovního sešitu je také část „Portfolio“, kdy žák znázorňuje probranou lekci na základě své vlastní zkušenosti.

Pro účely individuálního kurzu jsme měli k dispozici pouze jednu učebnici a pracovní sešit, z nichž jsme pro klientku kopírovali výukové materiály, aby tyto mohly být využity při samotné výuce. Učebnice i pracovní sešit byly po skončení kurzu vráceny do CPIC.

Metodická příručka umožňuje výuku malých cizinců i učitelé, kteří nejsou aprobovaní v oboru čeština jako cizí jazyk. V příručce je popsáno, jak při výuce využívat učebnici i pracovní sešit a detailně učitele informuje o gramatických jevech a také o tom, jak tyto jevy ve výuce žákům představit. Rovněž je také navrženo, jak propojovat jednotlivé aktivity a uvedeny jsou i tipy na hravé aktivity využitelné při výuce. Součástí metodické příručky je také CD se zvukovými nahrávkami. Tipy, které jsou v metodické příručce uvedeny, jsou popsány pro způsob výuky bez zprostředkujícího jazyka.

7.2.4 Jazyk učebnice

Jak již bylo zmíněno výše, učebnice je určena zejména pro žáky, kteří ještě neumí číst či psát. Proto je většina výuky řízena podle obrázků, text se objevuje velmi zřídka. Pokud se však objeví, jde o velmi jednoduché a srozumitelné věty, základní fráze a slovní spojení, jejichž osvojení je nutné pro plnohodnotnou komunikaci s vrstevníky i dospělými.

Pokud se jedná o jazyk zadání některých cvičení, i ten považujeme za velmi jednoduchý a srozumitelný. Pokyny jsou většinou uvedeny ve druhé osobě singuláru imperativu a je doplněn otázkou, případně se jedná o jednoduchý popis obrázku.

7.2.5 Funkce textů

Jak již bylo zmíněno výše, výuka podle této učebnice probíhá zejména pomocí obrázků, texty jsou zastoupeny jen velmi minimálně. Pokud nějaký text v učebnici je, jedná se zejména o popis obrázku, pokyn k vypracování cvičení či výchozí text k nějakému cvičení.

Zastoupené texty bychom hodnotili spíše jako formální, využívá se zejména spisovný český jazyk. Zároveň se však snaží přiblížit dětskému uživateli učebnice, neboť děti, které učebnicí provázejí, dětskému příjemci tykají. Vzhledem k tomu, že se jedná o poměrně novou učebnici, jsou texty v ní aktuální.

Když shrneme výše uvedené, texty v učebnici Domino mají funkci řídicí, vysvětlující i estetickou, a to vzhledem k velkému množství použitých obrázků.

7.2.6 Rozvoj komunikačních dovedností

Učebnice Domino, jak již bylo zmíněno výše, je plně v souladu se SERR a rozvíjí proto všechny komunikační dovednosti.

Jelikož se však jedná o učebnici pro velmi malé děti, rozvíjí tyto dovednosti adekvátně jejich věku. Používá jednoduché věty a zadání k jednotlivým cvičením, tudíž si je malí studenti mohou bez větších problémů přečíst.

Zastoupeno je rovněž zaměření na poslech, neboť k učebnici náleží CD s audionahrávkami. S poslechem je úzce propojena také dovednost psát, neboť poslechová cvičení jsou založena na zápisu slyšeného do připravených cvičení.

Cvičení zařazená v učebnici taktéž rozvíjejí konverzační schopnosti. Obvykle se jedná o procvičování formou jednoduchých rozhovorů. Konverzace je trénována rovněž pomocí poslechových cvičení.

7.2.7 Vhodnost učebnice

Učebnici považujeme za velmi vhodnou zejména pro malé děti a jejich začátky s českým jazykem. Velmi se nám líbilo její hravé pojetí a barevnost, která děti jistě zaujme. Kladně hodnotíme i pracovní sešit, se kterým může dítě interaktivně pracovat, když si vybarvuje kartičky se slovní zásobou a pomocí domina spojuje obrázky s konkrétními slovíčky, které tyto obrázky pojmenovávají.

Bohužel, v rámci kurzu jsme ji nemohli stoprocentně využít, neboť jsme měli k dispozici pouze jednu učebnici a jeden pracovní sešit. Některé výukové materiály jsme kopírovali, aby je žákyně měla k dispozici, nicméně za vhodnější bychom považovali, kdyby dítě mělo pro výuku svou učebnici i pracovní sešit a mohlo si cvičení doplňovat a samo si připravovat kartičky. Učebnicová sada byla po skončení kurzu vrácena do CPIC.

Ve výuce jsme nepracovali ani se zvukovými nahrávkami na CD k učebnici ani s metodikou pro učitele, neboť ani jedno jsme od CPIC nedostali k využití.

7.3 Čeština expres

Učebnice Čeština expres je dílem autorského týmu Lída Holá a Pavla Bořilová (2011) a jde o třídílnou řadu. Během kurzů v rámci CPIC byly plně využity dva díly.

Tato učebnice je novým vydáním starší učebnice Czech Express. Toto vydání bylo obsahově i metodicky přepracované. Hlavním důvodem tohoto přepracování bylo to, aby učebnice více vyhovovala požadavkům, které jsou kladeny na komunikativní výuku a také požadavkům, jež klade SERR.

7.3.1 Struktura učebnice

Všechny díly učebnice Čeština expres jsou rozděleny na celkem sedm výukových lekcí, které jsou pojmenované podle hlavního tématu. V obsahu, který je umístěný na začátku učebnice, je ke každému tématu uvedena stěžejní gramatika, které bude v lekci

věnována pozornost. Každá lekce je zároveň rozdělena na několik dalších částí, které jsou označeny velkými písmeny české abecedy. V závěru každé lekce je vždy zařazen komiks, jehož hlavní postavou je Ája Zajíčková.

Hned v úvodu učebnice jsou zařazené piktogramy znázorňující komunikaci ve škole a také základní pokyny a symboly, které jsou v učebnici užívány. I ty jsou pro větší názornost a snadné pochopení označeny obrázky.

Učebnici je dále možné rozdělit na část teoretickou a část praktickou, neboť součástí učebnice je pracovní sešit. Ten koresponduje se sedmi teoretickými lekcemi a přináší další procvičovací cvičení, která jsou pro žáky a studenty vhodná.

V závěru jednotlivých lekcí je uveden souhrn gramatiky a slovní zásoby, které byla v lekci věnována pozornost. Připomenuty jsou také důležité fráze a základní slovní zásoba. Připojeno je výslovnostní cvičení, jehož audiozáznam je k dispozici na CD, které je součástí učebnice.

V učebnici jsou využívány prvky induktivní metody výuky, kdy jde o tzv. řízené objevování. V rámci tohoto principu výuky nejsou studentům předkládána hotová pravidla, ale při výuce jsou vedeni k tomu, aby si pravidla rozšifrovali sami a doplnili je do připravených tabulek, které na ně v učebnici čekají. Autorky učebnice uvádějí, že tento přístup přináší větší aktivaci studentů a také větší efektivnost výuky.

Tato učebnice využívá veškeré novinky týkající se výuky české gramatiky, a to včetně barevného kódování rodu v systému českého jazyka (modrá – maskulina, červená – feminina, zelená – neutra) nebo výuky prepozic ve významových celcích.

7.3.2 Soulad se SERR

Třídílná publikace Čeština expres je vydávána v souladu s SERR a pokrývá kompletně úroveň A1, přičemž v mnoha ohledech tuto úroveň lehce překračuje. Třetí díl se již dostává plně do úrovně A2.

První díl publikace pokrývá polovinu úrovně A1, na učebnici je tak patrné označení A1/1, druhý díl navazuje na předchozí a pokrývá druhou polovinu úrovně A1

s označením A1/2. Tato úroveň označuje začínající uživatele jazyka, kteří jsou schopni sdělit druhé osobě základní údaje týkající se jejich vlastní osoby – ty umí vyplnit i do formulářů. Rozumí větám a slovům, které se týkají jejich osoby a okolí. Uživatelé jazyka na této úrovni mohou s druhým mluvčím vést jednoduchou a prostou konverzaci, nutná je však trpělivost druhého mluvčího.

Třetí díl opět navazuje na díly předcházející a tentokrát pokrývá první polovinu následující úrovně A2. Učebnice je proto označena jako A2/1. V této úrovni znalosti jazyka dochází k rozšíření slovní zásoby a uživatel jazyka rozumí frázím a běžnější slovní zásobě, která se vztahuje k tomu, co se ho bezprostředně týká. Dále dokáže přečíst jednodušší texty a vyhledat v nich konkrétní a předvídatelné informace, orientuje se v materiálech, s nimiž může přijít do styku v běžném každodenním životě a je schopný vést krátkou společenskou konverzaci či napsat krátký osobní dopis.

Ze zkušenosti můžeme podotknout, že většinu klientů docházejících na náš kurz by bylo možné zařadit do úrovně A2, neboť bez problémů dokázali konverzovat, a to jak mezi sebou, tak s námi a problematice nebylo ani sepsání osobního dopisu s pozváním na návštěvu či emailu s obdobným obsahem.

7.3.3 Doplnkové materiály

Učebnice *Čeština expres* je doplněna přílohovým sešitem a také CD-ROMem. K dispozici je rovněž internetový manuál pro učitele.

Sešit s gramaticko-lexikální přílohou vychází v současné době v několika jazykových mutacích, a to v angličtině, němčině a ruštině, ukrajinštině, polštině a španělštině. Jak uvádějí samy autorky, *„tyto přílohy nejsou pouze přeložené, ale navíc jsou i přepracované a adaptované pro konkrétní jazykové pozadí recipientů“* (Czech Step by Step, neuvedeno).

Na CD-ROMu jsou nahrané audionahrávky rozhovorů, které najdeme přeepsané v učebnici a studenti s nimi mohou pracovat, například doplňovat chybějící slova dle poslechu či trénovat porozumění textu, kdy si student nejprve poslechne nahrávku, pokusí se interpretovat podstatu dialogu a poté se v učebnici může přesvědčit, zda

všemu správně porozuměl a slyšel správná slova. Audionahrávky lze využít také k nácviku správné výslovnosti.

Bezplatnou přílohou učebnic *Čeština expres 1 a 2* je slovníček ve formátu pdf, který je k dispozici v angličtině, němčině, ruštině, ukrajinštině, polštině a čínštině.

Internetový manuál pro učitele je dostupný na webových stránkách *Czech Step by Step*³. V tomto manuálu můžeme najít spoustu metodických návodů a doporučení pro výuku a také množství doplňkových cvičení a aktivit, které je možné využít jako pro individuální, tak skupinovou výuku. U párových aktivit se počítá se skutečností, že jedním z páru bude učitel či lektor.

Na stránkách *Czech Step by Step* toho lze ale najít mnohem více. Za nejdůležitější považujeme možnost stáhnout si ze stránek mnohé výukové pomůcky, jako jsou přehledy deklinace, konjugace nebo čísla, které by měly být vyvěšené ve výukové místnosti. Záložka „Pro učitele“ dále obsahuje podkategorii „Výukové plakáty“, ve které lze najít celkem šestnáct podrobných přehledů vhodných k tisku. K dispozici je zde také dvacet čtyři různých tipů na jazykové hry a aktivity, které lze při výuce použít.

Jednotlivé lekce přináležející do konkrétních dílů učebnice lze na stránkách *Czech Step by Step* stáhnout v elektronické podobě ve formátu pdf, stejně jako vstupní testy k jednotlivým dílům učebnice, které prověřují úroveň znalostí studentů. Vstupní test lze zároveň použít na závěr celého kurzu.

Na výše zmíněných internetových stránkách přináležejících k učebnici *Čeština expres* jsou k dispozici také různé články, týkající se například metodiky výuky vidu, vhodnosti využití zprostředkovacího jazyka, rozdílů mezi spisovnou a obecnou češtinou či pár slov k výuce gramatiky v češtině pro cizince. Z těchto článků může lektor načerpat mnohé velmi cenné informace pro svou vlastní výuku.

7.3.4 Jazyk učebnice

V učebnici je užívána zejména spisovná čeština. Pokyny k jednotlivým cvičením jsou formulovány stručně s použitím základní slovní zásoby, které student dobře porozumí.

³ Dostupné z: http://www.czechstepbystep.cz/ucitele/ucitele_cestina_expres_1_uvod.html

Tyto pokyny jsou zadávány ve druhé osobě plurálu imperativu. Za matoucí můžeme považovat občasné užití latinské terminologie, které studenti nemusí dobře porozumět, pokud k ní nejsou během kurzu soustavně vedeni.

Jazyk jednotlivých cvičení je rovněž spisovný a používány jsou zejména základní fráze a slovní spojení, kterým student rychle a správně porozumí. Značné množství cvičení v učebnici koresponduje s audionahrávkami na přiloženém CD a jedná se o cvičení doplňovací, kam studenti podle poslechu doplňují správná slova či slovní spojení.

Učebnice je velmi dobře graficky zpracovaná, zadání jednotlivých cvičení jsou jasně viditelná a odlišena rozdílnou typografií od ostatních učebních textů. Součástí mnoha cvičení či výkladu gramatických jevů jsou obrázky, a to jak ilustrace, tak fotografie.

7.3.5 Funkce textů

V učebnici lze najít dva druhy textů. Prvním z nich je zadání pokynu k vypracování cvičení, druhým pak text samotného cvičení, kdy se jedná například o přepis dialogu s vynechanými místy na doplnění slov nebo texty zaměřené na čtení s porozuměním.

Jazyk využívaných textů je formální a spisovný, pouze v lekci věnované hovorové češtině se využívá právě tato podoba. Texty jsou formální a příjemce ve většině případů oslovují 2. osobou plurálu. Vztah ke čtenáři zde není tak výrazný a úzký, jako v případě učebnice Domino. Texty jsou aktuální, a jak bylo zmíněno výše, k některým cvičením náleží doprovodný text ve formě přepisu dialogu.

Shrme-li výše zmíněné, v učebnicích *Čeština expres* nalezneme texty s funkcí řídicí, zpravovací, vysvětlující a zahrnout můžeme i funkci estetickou, neboť i zde je použito značné množství obrázků, a to jak ilustrovaných, tak reálných fotografií.

7.3.6 Rozvoj komunikačních dovedností

Učebnice *Čeština expres* za pomoci vhodně zvolených cvičení rozvíjí veškeré komunikační dovednosti studentů. Tato skutečnost je rovněž podpořena souladem učebnice se Společným evropským referenčním rámcem.

Poslechové dovednosti jsou rozvíjeny pomocí audionahrávek, které jsou obsažené na příloženém CD. Poslechová cvičení jsou velmi úzce propojena s doplňovacími cvičeními, kdy studenti na základě poslechu doplňují slova či fráze např. do dialogů a trénují tak zápis slyšeného.

Komunikační dovednosti jsou posilovány pomocí mluvních cvičení na nejrůznější témata, obvykle se jedná o hlavní téma lekce (např. Kde jsi byl/a na dovolené?, Jak se dostanu k...? apod). Komunikační dovednost je používána také při popisu obrázků v jednotlivých lekcích.

Při práci s učebnicí *Čeština expres* dochází také k rozvoji dovednosti čtení, neboť studenti si sami předčítají instrukce, čtou přepisy dialogů apod.

Díky zařazení cvičení, kdy student sám musí napsat nějaký dialog, pozvánku, inzerát či dopis, je vhodně procvičována také dovednost samostatně sepsat písemný projev na různá témata. Zde považujeme za vhodné opravit studentům jejich písemnosti v co nejkratší možné době a pracovat zde s chybou, kterou je podle nás nutné okamžitě vysvětlit, aby nedocházelo k zafixování špatného návyku.

Z vlastní zkušenosti můžeme říct, že se nám psaní dopisů či pozvánek v kurzu velice osvědčilo. Protože jsme měli v kurzu málo klientů, bylo možné opravit práce ihned a o případných chybách bylo možné okamžitě diskutovat. Klienti měli také možnost se doptat na cokoli, co jim nebylo příliš jasné.

7.3.7 Vhodnost učebnice

V rámci základního kurzu CPIC, pro který byla tato učebnice používána, může být považována za vhodnou, a to zejména pro to, že pokrývá úroveň A1 SERR. Student se tak díky učebnici seznámí se základními životními situacemi, s nimiž se může každodenně setkat a na základě výuky tyto situace dokáže analyzovat a případně vyřešit. Co se týče slovní zásoby, uváděny jsou základní fráze a slovní spojení, což jsou pro začátečníky vhodné komunikační prostředky.

Velmi se nám líbilo i začlenění vizitek, inzerátů či jídelních lístků, tedy věcí, s nimiž mohou studenti přijít do každodenního kontaktu, a tedy nebudou překvapeni, pokud se jim podobný materiál dostane do ruky, naopak, porozumí mu.

Použití této učebnice však předpokládá alespoň základní znalost českého jazyka, a to zejména v pokynech k jednotlivým cvičením, kterým je nutné porozumět. V našich kurzech byli vždy studenti, kteří česky alespoň rámcově rozuměli, a tudíž dokázali například vyjádřit smysl dialogu či pochopit zadání ke cvičení.

Domníváme se, že vzhledem ke stále většímu množství vietnamsky mluvících občanů by bylo více než vhodné připravit tuto učebnici ve vietnamské jazykové mutaci doplněnou o česko-vietnamský slovníček, v němž by byly uvedeny ty nejdůležitější a nejzákladnější fráze, pojmy a slovní spojení.

Uvítali bychom také, kdyby v doplňovacích cvičeních bylo více místa pro vlastní psaní, řádky považujeme za příliš krátké a úzké. Z vlastní zkušenosti víme, že v mnoha případech měli studenti problém se do vyznačeného místa vejít.

Celkově jsme během kurzu byli s touto učebnicí spokojeni. Výhrady máme pouze k organizaci ze strany CPIC, kdy učebnice byly pouze zapůjčené a po ukončení kurzu se musely v pořádku vrátit pověřenému pracovníkovi. Během kurzu tedy nebylo možné do učebnic psát, doplňovací cvičení jsme studentům vždy museli na vlastní náklady kopírovat. Studenti si učebnice nesměli odnést domů, byly k dispozici pouze v učebně po dobu výuky.

7.4 Další vhodné učební materiály

Při realizaci našeho základního kurzu jsme také k procvičování gramatických jevů používali dvě další tištěné učebnice, neboť rozsah cvičení mnohdy nebyl zcela vhodný. Jednalo se o publikaci „Communicative Czech – elementary czech“ a „Žijeme v Česku, umíme česky“. Obě učebnice nebyly zapůjčeny z CPIC, zakoupili jsme si je právě jako doplňkové materiály pro výuku.

7.4.1 Communicative Czech

Tato publikace je dílem autorek Ivany Reškové a Magdaleny Pintarové (2009). Jedná se o dva díly učebnice, přičemž první je zaměřený na „elementary czech“, druhý pak na „intermediate czech“. Ke každé učebnici náleží také pracovní sešit a audionahrávka. Tato učebnice používá jako zprostředkovací jazyk angličtinu.

My jsme využívali první díl učebnice, pracovní sešit jsme k dispozici neměli.

7.4.1.1 Struktura učebnice

Učebnice obsahuje celkem dvanáct lekcí, které jsou dále rozčleněné na detailnější témata. Každá lekce nese název podle hlavního tématu, kterým se zabývá.

Na začátku je uvedena předmluva, a to jak v češtině, tak v angličtině. Cílem učebnice pak je, aby student zvládl autentickou a komunikativní češtinu.

Na konci učebnice je zařazeno několik příloh, kterými jsou klíč ke cvičení, libreto k audionahrávce, přehled české gramatiky podle jednotlivých lekcí, přehled české deklinace a také anglicko-český slovník.

V úvodu každé lekce je vysvětlena gramatika (česko-anglicky) a následuje soubor různých typů cvičení – doplňovací, spojovací. Lekce je doplněna ilustračními obrázky, které znázorňují slovní zásobu.

7.4.1.2 Vhodnost učebnice

Vzhledem k užití angličtiny jako zprostředkujícího jazyka považujeme učebnici za vhodnou zejména pro studenty, kteří anglicky umí, či pro ty, kteří rozumí česky na určité úrovni a jsou tedy schopni pochopit instrukce i vyloženou gramatiku.

My jsme tuto učebnici využívali v základním kurzu jako doplňkový materiál, pokud bylo potřeba některý gramatický jev více procvičit. Zprostředkovací jazyk překážkou nebyl, ke komunikaci byla využívána zejména čeština.

7.4.2 Žijeme v Česku, umíme česky

Tato učebnice českého jazyka pro cizince je zaměřena zejména na vietnamsky mluvící klientelu, neboť jako zprostředkovací jazyk užívá vietnamštinu. Autorkou učebnice je Vladka Kopczyková-Dobešová (2014), o vietnamský překlad se postaral rodilý mluvčí Ta Duy Khai.

7.4.2.1 Struktura učebnice

„Učebnice vychází z dlouholeté praxe autorky s výukou češtiny jako cizího jazyka pro studenty ze všech zemí. Učebnice je vhodná nejen pro samouky, ale také pro integrační centra, školy a kurzy češtiny. Přístupnou a záživnou formou je vede od základních pojmů k osvojení kompletní české gramatiky. Slouží tedy i jako stručná mluvnice českého jazyka. Každá lekce obsahuje úvodní text, gramatická a poslechová cvičení a v závěru shrnutí, které lze z učebnice vyjmout a využít pro samostudium české gramatiky. Učebnice obsahuje slovní zásobu a konstrukce běžného současného jazyka, základní odborné termíny, fráze i poezii v rozsahu asi 2000 slov. Součástí učebnice je klíč pro téměř všechna cvičení a krátký český slovníček, který studující doplňuje sám. Samostatným doplňkem učebnice je CD s nahrávkami úvodních textů a řadou poslechových cvičení“ (Nakladatelství Karolinum, 2016).

Učebnice obsahuje celkem devatenáct lekcí, které jsou pojmenované podle jejich hlavního tématu. U každé lekce je také uvedena její podrobnější charakteristika, co se týče gramatiky. Část učebnice je věnována třem tematickým lekcím, které se zabývají prohlídkou Prahy, návštěvou lékaře a také tím, že bychom si měli dávat pozor na zloděje.

Na konci učebnice je zařazen slovníček a také řešení jednotlivých cvičení. Cvičení jsou zaměřena na procvičování různých jevů, jde o cvičení doplňovací či překladová. U některých cvičení je jejich zadání přeloženo do vietnamštiny.

7.4.2.2 Vhodnost učebnice

Učebnici považujeme za velmi vhodnou pro vietnamsky mluvící klienty, neboť je jako zprostředkovací jazyk užívána vietnamština a oni tak mají možnost správně pochopit zadání jednotlivých cvičení i výklad gramatických jevů. V lekci je také slovní zásoba a i ta je uvedena jak česky, tak vietnamsky.

Bohužel, nemůžeme posoudit využití učebnice v praxi, v základním kurzu jsme ji nevyužili a individuální kurz již v době, kdy jsme měli učebnici k dispozici, neprobíhal.

7.5 Internetové online materiály

Na internetu je možné nalézt mnoho vhodných výukových materiálů k podpoře procvičení vyložené gramatiky, ale jsou zde k dispozici i materiály týkající se styku s určitou komunitou či kontaktu s vietnamsky mluvícími klienty.

V této části práce se zmíníme o dvou internetových zdrojích, a to o Klubu Hanoi a o vzdělávacím portále Inkluzivní škola.cz.

7.5.1 Klub Hanoi

„Klub Hanoi je občanské sdružení, jehož členy mohou být všichni, kdo se zajímají o Vietnam, jeho kulturu, historii a tradice a o život vietnamské komunity v České republice (popř. SR)“ (Klub Hanoi, 2007).

Klubu Hanoi jde především o propagaci vietnamské kultury a o integraci Vietnamců do české společnosti. Důraz je kladen zejména na zachování jejich kulturní identity, která je zcela odlišná od české kulturní identity.

Zachování vietnamské kulturní identity považuje Klub Hanoi za velmi pozitivní, neboť může velmi výrazně obohatit českou společnost.

Klubu dále jde o zdůrazňování rovnosti, a to i v pracovní sféře a snaží se také odbourávat obecně zakořeněné předsudky.

Na internetových stránkách občanského sdružení jsou k nalezení obecné informace o Vietnamu či o životě Vietnamců v České republice. Lektor zde může načerpat informace týkající se specifík chování vietnamských klientů a zajistit si tak klidný průběh kurzu. Zmíněny jsou i základní informace o studiu vietnamistiky, nechybí ani rubrika „Literární okénko“, která přináší dosud dostupné překlady vietnamské poezie a prózy.

Za velmi cennou považujeme rubriku „Integrační videa“, která obsahuje spoustu výukových informačních videí týkajících se zásadních každodenních situací či složení zkoušky z českého jazyka, která je nutná pro udělení trvalého pobytu v České republice.

7.5.2 Inkluzivní škola.cz

„Portál inkluzivniskola.cz je určený zejména pro pedagogy, ředitele škol, sociální pracovníky, asistenty pedagogů či psychology, kteří se podílejí na začleňování dětí s odlišným mateřským jazykem do českého vzdělávacího systému a české společnosti. Název vychází z pojmu inkluze, používaného ve smyslu rovnocenného zapojení různě znevýhodněných žáků do výuky“ (Inkluzivní škola, 2017).

Na stránkách tohoto portálu lze najít spoustu užitečných informací, které jsou pro přehlednost rozděleny do jednotlivých rubrik. V nich lze najít obecné informace o migraci ve světě i České republice a k těmto informacím jsou připojeny různé statistiky či legislativu, jež je nutná pro získání některého z pobytových statusů.

Za cenné považujeme rubriky „Organizace aneb Cizinci ve škole“ a „Pedagogika aneb Cizinec ve třídě“. V nich je možné najít informace o přijetí žáka do školy, jeho zařazení do ročníku, vyrovnávacím plánu a způsobu klasifikace, dále o asistentech pedagoga, doučování a kurzech češtiny. Následují informace o komunikaci s dětmi, klimatu školy a spolupráci s rodiči. Ve druhé z výše zmíněných rubrik se dozvíme o principech inkluzivního vzdělávání, zmíněny jsou praktické tipy k jednotlivým předmětům, práce s kolektivem třídy a podpora integrace a v závěru se hovoří o multikulturní výchově a dalších pedagogických konceptech. V rámci portálu Inkluzivní škola.cz lze najít i užitečné informace a učební pomůcky, které je možné začlenit i do výuky některého z typů kurzů vyučovaných v rámci CPIC, a to konkrétně v rubrice „Čeština jako druhý

cizí jazyk“. Zde jsou uvedeny principy výuky češtiny jako druhého jazyka, zmíněny jsou vhodné učebnice k výuce či odborná literatura. V rubrice je možné najít také zásady komunikace s cizincem a v neposlední řadě pracovní listy ke stažení, které může lektor během své výuky využít.

8 Základní kurz

O základním kurzu bylo obecně pojednáno v kapitole 4.2.1. Nyní se zaměříme na jeho praktickou stránku.

Účastníky kurzu jsou vesměs dospělí cizinci, kteří se chtějí zdokonalit v českém jazyce, a to zejména kvůli práci či styku s českými přáteli. Kurz je volně přístupný komukoli, kdo má zájem o právě probíranou lekci. Jednotlivé lekce na sebe navzájem nenavazují. Minimální počet účastníků pro konání lekce je tři.

Základní kurz, kterému se zde budeme věnovat, sestával z celkem 24 lekcí a probíhal v období podzimu 2015 do jara 2016, a to vždy v neděli v podvečerních hodinách v budově pronajímatele v Ledči nad Sázavou. Účastníky kurzu byli klienti vietnamské a mongolské národnosti.

Tento typ kurzu má přesně stanovený tematický plán jednotlivých lekcí, který je nutné dodržovat. V případě, že se některá lekce neodučí, téma se přeskočí a pokračuje se dál dle příslušného data a tématu. Seznam lekcí i podrobný tematický plán je uveden v přílohách č. 1 a 2.

Během konání základního kurzu je nutné vyplňovat prezenční listinu, na niž účastníci uvádějí své jméno a příjmení, zemi původu, status pobytu, a to vše stvrzují svým vlastnoručním podpisem. Listina dále obsahuje popis probíraného tématu a požadavky na CPIC pro další výukovou jednotku. Na konec je nutné připojit datum a podpis lektora. Prezenční listina je uvedena v příloze č. 3.

8.1 Organizace kurzu

Lektor je na začátku kurzu vybaven prezenčními listinami na všechny plánované lekce, seznamem témat jednotlivých lekcí, podrobným tematickým plánem, psacími potřebami a učebnicemi pro sebe i klienty. Ti však mají učebnice pouze zapůjčeny a po skončení kurzu jsou odevzdány zpět CPIC. Dodány jsou rovněž psací potřeby a sešity pro klienty.

Forma výuky závisí na lektorovi a na vybavení učebny. Při našem kurzu byla učebna vybavena tabulí, flipchartem a CD přehrávačem. Každá lekce má své očekávané výstupy, které by klient po jejím absolvování měl schopný zvládnout. Důraz je kladen na poslech, mluvení, čtení a psaní.

Problémem základního kurzu je, že lektor nikdy neví, kolik klientů přijde a kolik materiálů má mít připraveno. Nám se stalo, že na první hodinu přišlo cca 15 studentů, na poslední lekce docházely pouze tři dámy. Jelikož náš kurz zasahoval také do květnových státních svátků, byl předčasně ukončen pro nezájem klientů.

Jako další problém vidíme, že klient nemůže plnohodnotně pracovat s učebnicí, nemůže doplňovat jednotlivá cvičení, a tak si gramatické jevy zvnitřnit. Pokud jsme chtěli doplňovat, museli jsme používat průsvitnou folii či jsme museli cvičení přepisovat a tisknout, aby se k nim klienti případně mohli později vrátit. Bohužel, veškeré náklady na tisk jsme museli hradit sami. Klienti měli učebnici k dispozici pouze v době konání lekce, domů si je nosit nemohli, tudíž si probíranou látku nemohli doma řádně zopakovat a upevnit.

8.2 Učebnice

Pro výuku v základním kurzu se používají učebnice Čeština expres 1 a 2 od autorek Lídy Holé a Pavly Bořilové. Analýze učebnic se podrobně věnujeme v kapitole 5. Součástí každé učebnice je také vstupní test, který studenti vyplňují před samotným započítím výuky. Testem se tak zjišťuje aktuální úroveň studentů. O testu pojednáme v závěru této kapitoly.

8.3 Realizace kurzu

Základní kurz se vyučuje v celkem 24 jednotlivých lekcích, které na sebe vzájemně nenavazují.

Prvních sedm lekcí je zahrnuto do úrovně A1/1 dle SERR a k výuce je používán první díl učebnice *Čeština expres*. Lekce 8 až 24 má úroveň A1/2 a vyučuje se podle druhého dílu.

8.3.1 Lekce 1

Tématem první lekce je „Seznamování“. Studenti se v rámci gramatiky učí základy – osobní zájmena, použití slovesa být a také slovesa dělat a mít, která reprezentují *Á* konjugaci.

Slovní zásoba této lekce se týká základních osobních a kontaktních údajů a číselné řady od 0 do 10. Student se naučí nejčastější pozdravy a fráze, které jsou nezbytné pro zdvořilé seznámení, a dokáže poskytnout základní informace o sobě včetně kontaktních údajů, jako jsou např. telefonní číslo či email. Rozlišeno je také tykání a vykání.

Do lekce je zařazen i poslech, na jehož základě student doplňuje do cvičení telefonní číslo, emailovou adresu nebo porozumí informaci o zemi původu a profesi jiného člověka.

8.3.2 Lekce 2

Dalším tématem je „Orientace“. Gramatika se týká základních adverbíí lokace a směru, probíráme konkrétní sloveso rozumět, na němž demonstrujeme *Í* konjugaci.

Do slovní zásoby jsou zařazeny názvy lokalit a dopravních prostředků, pokračuje se v číselné řadě od 11 do 100. Komunikačním cílem lekce je, aby se student naučil zeptat se na cestu a porozumět základním údajům, které se týkají orientace.

Na základě poslechu student porozumí instrukci ohledně cesty na určité místo a dokáže se orientovat na mapě. Cílem lekce je také správná výslovnost adresy a její správné zapsání.

Je vhodné, aby toto téma nebylo probíráno jen na základě učebnice, ale aby bylo pro názornost použito město, kde kurz probíhá či kde většina klientů bydlí.

8.3.3 Lekce 3

V této lekci se zabýváme tématem „V restauraci“, konkrétně se jedná o názvy jídel, pití a orientaci v jídelním lístku. V gramatice nám jde o pochopení nominativu singuláru u substantiv, adjektiv a demonstrativních zájmen.

Ve slovní zásobě se věnujeme názvům konkrétních jídel a pití, která jsou k dostání v běžné české restauraci. Číselná řada je rozšířena až do 10 000. Cílem komunikační části lekce je, aby se klient naučil vyjádřit svůj názor na kvalitu jídla a pití (To je dobré./ To není dobré.).

V poslechu jsme se zaměřovali na porozumění názvům jídel a jejich cenám.

8.3.4 Lekce 4

V této lekci pokračuje téma „V restauraci“, věnujeme se objednávání a placení. Gramatika zahrnuje akuzativ singuláru substantiv a adjektiv kromě životných maskulin a také slovesa číst a pít, která reprezentují tzv. É konjugaci. Studenti se seznamují i se slovesem mít rád.

V rámci lekce se učíme objednat si jídlo a pití a také za něj zaplatit. K tomu využíváme i demonstrační metodu, kdy některý ze studentů je číšníkem, ostatní jsou hosté a objednávají si jídlo a pití. Role se střídají, aby každý věděl, jak má v dané situaci zareagovat.

Po absolvování této lekce student při poslechu porozumí dialogu v restauraci, rozumí číslům a dokáže napsat, co má rád/a.

8.3.5 Lekce 5

Tématem páté lekce je „Moje rodina“. Klient se učí používat posesivní zájmena, akuzativ singuláru včetně životných maskulin a slovesa, která reprezentují tzv. OVAT konjugaci.

Klient se naučí samostatně vyjadřovat základní informace o své rodině, dokáže pojmenovat příbuzenské vztahy. Dalším komunikačním cílem je vyjadřování věku a otázka na něj.

Lekce je zaměřena na porozumění textu, v němž by klienti měli porozumět základním informacím o rodině a měli by být schopní zapsat základní informace o své vlastní rodině.

8.3.6 Lekce 6

Téma „Kdy se sejdeme?“ v sobě zahrnuje zejména nauku o modálních slovesech chtít, moct a muset. Studenti se dále seznamují se základními časovými údaji – s hodinami, částmi dne, dny v týdnu, měsíci. Učíme se správně přečíst konkrétní datum a uvádíme si možnosti jeho zapsání. Tyto údaje pak používá jako odpověď na otázku „Kdy?“.

V komunikační části se zabýváme dovedností sjednat si schůzku a také vyjádření omluvy, proč se na schůzku nemohu dostavit. Student chápe rozdíl mezi modálními slovesy chtít, moci a muset a dokáže napsat, co chce, co musí a co může dělat během dne.

8.3.7 Lekce 7

Lekce je věnována tématu „Co rád/a dělám“ a základem gramatiky je právě tato slovesná konstrukce a také vícenásobný zápor v češtině. V rámci slovní zásoby si pojmenujeme běžné každodenní a zájmové aktivity a naučíme se pracovat s výrazy „často“ a „nikdy ne“.

Student po absolvování této lekce popíše, co rád dělá nebo nedělá ve svém volném čase či běžném pracovním dni a dokáže se na tyto situace zeptat svého komunikačního partnera.

8.3.8 Lekce 8

Začátek nového bloku se zabývá tématem „Slavní Češi a Češky“. V gramatice se seznamujeme s minulým časem a adverbii vyjadřujícími posloupnost děje. Charakterizujeme si také rozdíl mezi slovesy „znát“, „vědět“ a „umět“.

Do slovní zásoby přibývají názvy profesí a učíme se hovořit o minulých událostech a řadíme je tak, jak po sobě následovaly. Student pak dokáže říci několik informací o významné osobnosti své země a pozná osobnosti spojené s Českou republikou.

8.3.9 Lekce 9

Tématem deváté lekce je otázka „Co jsi dělal včera?“ a zabýváme se druhou pozicí slovesa být v české větě.

V poslechu je kladen důraz na porozumění tomu, co kdo dělal, v komunikační části pak na vyjádření toho, co student dělal a otázky na totéž, kterou klade svému komunikačnímu partnerovi.

8.3.10 Lekce 10

I tato lekce je spojena s otázkou, tentokrát „Kde jsi byl včera?“. Gramatika je věnována vyjadřování lokace pomocí prepozic v, na, u a lokál singuláru.

Ve slovní zásobě opět hovoříme o lokalitách a učíme se je používat v lokálu singuláru. Student by měl dokázat popsat, kde byl, porozumí krátkému detektivnímu příběhu a v poslechu porozumí, kde kdo byl. K psanému textu by měl být schopný vymyslet relevantní otázky týkající se místa pobytu.

8.3.11 Lekce 11

Jedenáctá lekce je zaměřena na témata „Počasí“ a „Kde jsi byl na dovolené?“. Gramatika seznamuje studenty s tzv. slovesy mluvení a prepozicí o. Úkolem lekce je

vyjádřit základní informace o počasí, naučit se mluvit o dovolené a také zhodnotit, jaká byla.

Student rozumí informaci, kde kdo byl na dovolené, jaké bylo počasí a jak se mu tam líbilo. Taktéž dokáže pohovořit o své dovolené a dokáže se zeptat komunikačního partnera. Student se také orientuje na mapě Evropy a dokáže pojmenovat jednotlivé státy. Podle piktogramů dokáže charakterizovat počasí.

8.3.12 Lekce 12

Dvanáctá lekce je zaměřena na plánování času. Student pozná tvary budoucího času slovesa „být“, imperfektivních sloves a sloves pohybu. Rovněž se učíme použít prepozice do/na/k a rozlišujeme jejich užití. V lekci se studenti seznamují i s genitivem singuláru a také se učí odpovídat na otázky Kam? a Kde?.

Do slovní zásoby přibývá pojmenování destinací. Student umí hovořit o budoucích událostech a dokáže naplánovat svůj čas. Destinaci vyjadřuje užitím vhodných prepozic.

8.3.13 Lekce 13

Tato lekce seznamuje studenty s neformálním dopisem či emailem. Gramatika je zaměřena na opakování z lekce předchozí. Studenti se učí zapisovat a číst emailovou adresu a umí použít vhodné oslovení a rozloučení v neformální korespondenci.

Komunikační složka je zaměřena na porozumění informaci o plánované návštěvě, student sám naplánuje návštěvu a pozve emailem nebo dopisem přítele na návštěvu.

8.3.14 Lekce 14

Tématem lekce je „Dům a byt a jeho zařizování“. Gramatika se opět zabývá užitím prepozic v české větě, nominativu a akuzativu plurálu adjektiv a substantiv vyjma mužských životných substantiv.

Slovní zásoba se týká zejména zařízení bydlení a barvám. Student se učí zorientovat se v nabídce inzerátů na bydlení a osvojuje si základní komunikaci na téma bydlení. Dokáže popsat, jak vypadá jeho byt či dům, odpoví na otázku, jaké bydlení hledá. V rámci psaní napíše vlastní inzerát na bydlení.

8.3.15 Lekce 15

Dalším tématem, kterým se studenti základního kurzu zabývají, je téma „Obchody a reklamace“. V gramatice se opakuje učivo předchozí lekce.

Student se naučí, jak vyřídit reklamaci, při poslechu porozumí tomu, jaký má kdo problém se zakoupeným zbožím.

8.3.16 Lekce 16

V šestnácté lekci se věnujeme tématu „Doprava“. Gramatika zahrnuje tzv. „dlouhá“ slovesa pohybu a také objasňuje významy českých prefixů u sloves a některých substantiv.

Slovní zásoba seznamuje studenty s orientací na nádraží, na letišti či v městské dopravě. Student se učí základní komunikaci při cestování, kdy si kupuje lístek na vlak či autobus, učí se orientovat se na nádraží nebo na letišti a také jednat s policií při dopravním přestupku.

Vhodné je použít situaci z běžného života studentů, kdy byli zastaveni dopravní hlídkou. Tuto aktivitu doporučujeme aplikovat formou diskuse, v níž studenti hovoří o své vlastní zkušenosti s policejní hlídkou.

8.3.17 Lekce 17

Tato lekce se opět věnuje návštěvám, konkrétně jde o pozvání a otázku „Kdy přijdeš na návštěvu?“. V rámci gramatiky se procvičují modální slovesa a slovesa pohybu.

Student se naučí pozvat přátele na návštěvu a sdělit, jak bude návštěva probíhat, tedy plán návštěvy. Student pozve někoho na návštěvu do svého města či země a informuje ho o tom, jak bude návštěva probíhat.

8.3.18 Lekce 18

Osmnáctá lekce je zaměřena na „Lidské tělo“ a „U doktora“. Student si osvojuje objektové konstrukce s akuzativem a použití krátkých osobních zájmen v akuzativu a dativu.

Komunikačním cílem je, aby student dokázal podat základní informace o svém zdravotním stavu a rozuměl pokynům lékaře. V poslechové části student v telefonickém rozhovoru rozumí navrhovanému termínu a rozumí také jednotlivým obtížím. Dokáže si domluvit prohlídku a popsat svůj problém.

8.3.19 Lekce 19

Téma lekce navazuje na lekci předchozí, týká se nemocí léků a otázky „Můžete mi pomoci?“. Opět se jedná o podání základních informací o zdravotním stavu a student by měl umět požádat o pomoc v základních krizových situacích.

Během lekce jsme se věnovali i důležitým telefonním číslům a také tomu, jak by měl telefonát na krizovou linku vypadat a jaké informace musí volající podat. Opět jsme situaci demonstrovali – jeden ze studentů „volal“ na tísňovou linku a popisoval zadanou situaci (požár, krádež, přepadení, nehodu...).

8.3.20 Lekce 20

Dvacátá lekce se věnuje tématu „Pozdravy a přání“ a „Telefonická komunikace“. Student se seznamuje s 1. deklinační skupinou tvrdých substantiv (dativ singuláru) a tázacími zájmeny v dativu, akuzativu a lokálu.

V komunikační části se student učí formulovat přání k narozeninám, Vánocům či Velikonocům a napíše pozdrav kamarádovi z dovolené. Důraz je kladen také schopnost reagovat především ve formálních telefonických rozhovorech.

8.3.21 Lekce 21

Jedenadvacátá lekce s tématem „Na návštěvě“ je věnována základním informacím o obecné češtině. Studenti se seznamují s charakteristikou tohoto pojmu a základními znaky obecné češtiny a také se sociokulturními zvyklostmi v české domácnosti při návštěvě.

Nejsme si zcela jisti, zda cizinci, kteří se snaží porozumět tak složitému jazyku, kterým pro ně čeština bezesporu je, potřebují poznat také obecnou češtinu. Z vlastní zkušenosti víme, že studentům přijde zcela nepochopitelné, proč se učí něco (myšleno spisovnou češtinu), když pak ostatní hovoří jinak. Studenti uváděli situace z běžného života, kdy na ně např. spolupracovníci hovoří obecnou češtinou a oni jejich sdělení nerozumí.

Jaromíra Šindelářová (2008) se ve své publikaci věnuje lingvistickému popisu češtiny podle SERR. Obecnou češtinu zde označuje jako tzv. „třetí standard“, který je užíván drtivou většinou české populace. Uvádí zde, že ačkoli se s ní cizinci žijící na území České republiky velmi často setkávají, podle SERR by se s ní měli seznámit a naučit se ji ovládat až při dosažení úrovně B2. Autorka také doporučuje rozdělit cizince do třech kategorií a podle tohoto rozdělení přistupovat také k seznamování cizinců s obecnou češtinou.

S dalšími útvary češtiny jako národního jazyka by se měli cizinci seznamovat až v nejvyšších úrovních ovládnutí češtiny jako cizího jazyka.

Šindelářová (2012) v jedné ze svých publikací považuje za vhodné, aby při výuce češtiny jako cizího jazyka byly stále zachovávány sociokulturní zvyklosti, které má žák (popř. klient) ze země svého původu. Zároveň upozorňuje, že žák-cizinec by měl být seznámen i se sociokulturními zvyklostmi českého prostředí.

V publikaci se Šindelářová ztotožňuje s názorem Marie Čechové a uvádí, že „*prvotním cílem při osvojování si cílového jazyka žáky-cizinci (...) je zvládnout běžnou komunikaci*

ve vyučovacím jazyce, teprve potom následuje záměrné postupné odlišování jazykových útvarů a stylových norem v řeči (...)“ (Šindelářová, Škodová, 2012, s. 53-54). Autorky doporučují zaměřit se při výuce češtiny jako cizího jazyka v úrovních A1 – B1 zejména na prostředky neutrální, neboť žáci na II. stupni ZŠ (potažmo dospělí klienti) mají problém rozlišit spisovnost/nepisovnost či stylové hodnoty (hovorovost, neutrálnost, knižnost, archaičnost). Autorky užívání hovorových či nepsisovných prostředku při počátečním osvojování jazyka nepovažují za nepřijatelné.

Nám se díky Šindelářové a Škodové potvrdilo to, co zmiňujeme výše. Je vhodné studenty s variantou obecné češtiny seznámit, nicméně toto seznámení by mělo proběhnout dle našeho názoru až ve chvíli, kdy mají žáci (klienti) pevné základy co se týče znalosti spisovného českého jazyka.

8.3.22 Lekce 22

V této lekci, která má téma „V hotelu“ a „Hledáme ubytování“. Studenti si osvojují dovednost nadiktovat své jméno a ovládat základní komunikaci při výběru a rezervaci ubytování. Student poznává také piktogramy, které se týkají ubytování, a dokáže vyplnit rezervační formulář.

V rámci slovní zásoby se student seznamuje s pojmy „hotel“, „hostel“ a „ubytovna“ a jejich vybavením.

8.3.23 Lekce 23

Předposlední lekce má téma „Služby“, kterým se věnuje i v rámci slovní zásoby. V gramatice opakujeme předchozí látku a procvičujeme dynamický a statický koncept některých prepozic. Student poznává fráze k objednání služby a osvojuje si základní komunikaci v této oblasti. Dokáže zjistit klíčové informace týkající se využití služeb.

8.3.24 Lekce 24

Závěrečná lekce základního kurzu je spojením témat „Jaké máte zaměstnání?“, „Hledám práci“ a „Životopis“. Věnujeme se časovým výrazům, které vyjadřují určitý časový úsek.

Student se seznámí se zásadami správného sestavení životopisu a porozumí inzerátům nabízejícím práci. Osvojí si také základní fráze, které je možné slyšet u pracovního pohovoru, dokáže se zeptat na podmínky zaměstnání. Samostatně pohovoří o svém současném zaměstnání.

8.4 Vstupní testy

Ke všem dílům učebnice Čeština expres je vypracován vstupní test, který by klienti měli vypracovat ještě před započatím výuky. Lektor by měl na základě testu mít povědomí o jazykové úrovni klientů, s níž do kurzu přicházejí, a díky tomu má možnost přizpůsobit výuku.

V našem kurzu jsme test použili spíše jako výstupní, a to vždy po probrání lekcí jednoho dílu učebnice. Zajímalo nás, zda si klienti z kurzu něco odnesli a jsou tak schopni vypracovat jazykové úkoly.

V následujících podkapitolách se budeme zabývat strukturou testů a také úspěšností klientů základního kurzu.

Obě varianty vstupního testu jsou přiloženy v příloze č. 6 (Vstupní test 1) a příloze č. 7 (Vstupní test 2).

8.4.1 Struktura testu

Jak již bylo zmíněno výše, vstupní test je k dispozici ve třech vyhotoveních, vždy ke každému konkrétnímu dílu učebnice. My jsme pracovali se vstupními testy k prvnímu a druhému dílu.

Každý test se skládá z celkem 56 číslovaných otázek, přičemž každá otázka při správném zodpovězení znamená získání jednoho bodu. Celkem má tedy testovaný

možnost získat celkem 56 bodů. Dosažený počet bodů je možno přepočítat na procentuální úspěšnost.

Celý test obsahuje otázky jednoho typu, vždy se jedná o větu, do které má student za úkol doplnit správný tvar verba či substantiva, vhodné slovní spojení či frázi nebo hodící se prepozice či konjunkce. Pozornost je věnována i doplňování správných časových nebo orientačních údajů. Ve všech případech je možno si zvolenou možnost přímo do zadání věty doplnit.

Test je sestaven tak, že ke každé větě náležejí tři možnosti odpovědi a student má tak možnost volby. Tuto skutečnost nepovažují za zcela vhodnou, neboť student se může lehce nechat zmást podobnými možnostmi, neboť necítí jemné rozdíly mezi nimi a nemá ještě dokonale zažitě pády, které čeština využívá.

8.4.2 Úspěšnost klientů základního kurzu

V následující podkapitole se budeme věnovat konkrétní úspěšnosti v testech, jež psali klienti základního kurzu, který jsme vedli.

Klienti byli zpraveni o možnosti využití testu v kvalifikační práci a s tímto souhlasili, nicméně rozhodli jsme se neuvádět jejich pravá jména, budeme používat jména náhradní. Pozornost zaměříme zejména na úspěšnost klienta a chyby, kterých se dopouštěl.

8.4.2.1 Vstupní test 1

Jak již bylo zmíněno výše, tento test byl použit jako výstupní po dokončení lekcí učebnice *Čeština expres 1* a zohledňuje tak jazykovou úroveň A1/1. Tento test psali celkem čtyři klienti základního kurzu. My se nyní zaměříme postupně na každého z nich a analyzujeme jeho práci.

8.4.2.1.1 Sabina

Klientka zvládla test velmi dobře, získala celkem 52 bodů z možných 56. Chyby, které udělala, připisujeme možnosti výběru z více odpovědí, kdy nepoznala jemné rozdíly mezi těmito variantami, případně si spletla slovní druh (česky X český). V jednom případě otázku nevyplnila.

Práci klientky hodnotíme jako velmi uspokojivou, úroveň učebnice dle našeho názoru v pořádku zvládla.

8.4.2.1.2 Antonín

Klient napsal test na 47 bodů z 56 možných. Tato skutečnost nás poněkud překvapila, neboť tento klient se již narodil v České republice, navštěvuje základní školu a mluví plynně česky. Očekávali jsme, že bude mít plný počet bodů, protože má znalosti ze školy.

Vyšší chybovost v tomto případě připisujeme zejména rychlosti, klient měl test odevzdaný jako první a nad zadáním moc nepřemýšlel. V několika případech si spletl slovní druhy nebo doplnil špatný tvar verba.

8.4.2.1.3 Tereza

Klientka získala celkem 45 bodů. I u ní pramenila chybovost z neschopnosti rozpoznat drobné rozdíly mezi nabízenými možnostmi odpovědí, českou gramatiku stále neměla zcela zažitou. Ve většině případů šlo o nesprávné doplnění pádu slova či slovního spojení.

Klientka však byla během kurzu velmi snaživá, velmi často se doptávala na různé gramatické jevy i na situace z běžného života.

8.4.2.4 Adéla

V tomto případě dosáhla klientka na 21 bodů z celkového počtu 56. Byl to tak nejhorší výsledek ze všech vyplněných testů. Troufáme si říci, že úroveň prvního dílu učebnice

klientka zcela nezvládla a v učivu měla velké mezery, ačkoli na lekce pravidelně docházela a nechyběla na žádné z nich.

Chyby byly převážně v neznalosti slovesných tvarů a pádů, pletla si mezi sebou slovní druhy. Problém byl i ve frázích týkajících se orientace (doprava X doleva) či v otázkách zjišťujících místo (Kde? X Kam?).

8.4.2.2 Vstupní test 2

I tento test jsme použili jako výstupní po dokončení druhého dílu učebnice a i v tomto případě zmíníme úspěšnost jednotlivých klientů. Druhého testu se zúčastnili tři klienti základního kurzu. Test byl psán během poslední lekce.

8.4.2.2.1 Sabina

Sabina v tomto případě udělala větší množství chyb než u prvního testu a získala 48 bodů z 56. I tak šlo ale opět o nejlepší výsledek.

Chyby byly zejména v použití nesprávného tvaru verba či v použití nesprávného pádu substantiva nebo slovního spojení. V určitých případech byla špatně zvolena fráze odpovědi.

Myslíme si, že klientka Sabina jako jediná uspokojivě zvládla učivo základního kurzu.

8.4.2.2.2 Tereza

Klientka získala celkem 43 bodů. Navázala tak na svou úspěšnost z předchozího testu a její výsledek považujeme za průměrný.

Tereza dělala chyby ve slovesných tvarech, frázích odpovědi a nesprávně zvoleném pádu slova či slovního spojení.

I výsledky Terezy hodnotíme kladně a domníváme se, že pokud by kurz pokračoval dále, dosahovala by postupem času lepších výsledků.

8.4.2.2.3 Adéla

Adéla opět získala nejméně bodů ze všech, a to pouhých 23.

Chybovala znovu ve slovesných tvarech, pádech slov a slovních spojení nebo vybrala nesprávnou frázi jako odpověď na otázku. Některé otázky zcela vynechala, v diskusi uvedla, že neporozuměla zadání.

Výsledky Adély nás velmi mrzely, neboť, jak jsme zmínili výše, nevynechala jedinou lekci kurzu, na všechny pravidelně docházela a psala si velmi obsáhlé poznámky. Domníváme se, že pro Adélu by byl vhodnější kurz s individuálním přístupem.

8.5 Výstupy z kurzu

Student si ze základního kurzu kromě poznámek a nově nabytých vědomostí neodnáší žádné potvrzení o jeho absolvování a také o zvládnutí příslušné jazykové úrovně. Myslíme si, že kdyby student nějaké osvědčení obdržel, byl by kurz více navštěvovaný a vyhledávaný.

9 Individuální kurz pro děti

Jak již bylo zmíněno v kapitole 4.2.3, CPIC nabízí několik typů specializovaných kurzů, mezi něž patří také speciální kurz pro děti. Kurz je určen pouze pro předem přihlášené jedince, pro ostatní je uzavřen. Výuku by bylo možné blíže specifikovat jako individuální kurz pro matku s dítětem.

Účastníkem kurzu byla vietnamská dívka, kterou na lekce doprovázela její matka. Na výuku byl zapsán i otec dívky, ten se však nikdy nedostavil. Kurz se sestával z celkem dvaceti lekcí, přičemž každá z nich měla dvě vyučovací hodiny. Lekce tedy trvala 90 minut. Tento kurz byl realizován od v období podzim2015/zima 2016, a to o víkendech v odpoledních hodinách. Místem konání kurzu byla nejmenovaná základní škola v místě bydliště klientů. Scházeli jsme se přímo v kmenové třídě malé studentky. Ta tak mohla sedět na svém místě a zvykat si na prostředí, které ji obklopovalo. Třída byla kromě klasické tabule vybavena také tabulí interaktivní, kterou jsme během výuky hojně využívali.

Pro tento typ kurzu neexistuje předem daný tematický plán, ten si tvoří každý lektor podle svého vlastního uvážení. Před začátkem kurzu bylo nutné tento plán vypracovat a zaslat ke schválení do jazykové agentury, která výuku kurzu zajišťovala. Tematický plán je uveden v příloze č. 4.

9.1 Organizace kurzu

Na první hodině kurzu je přítomen pracovník (pracovnice) CPIC, který doveze lektorovi materiály, jež bude k výuce potřebovat. Jedná se zejména o prezenční listiny. Prezenční listina pro tento typ kurzu je specifická a odlišná od listiny pro základní kurz (viz příloha č. 5). Předem jsou předtištěna jména přihlášených účastníků, kteří připojují svůj podpis k příslušnému datu. Lektor je povinen po skončení každé hodiny proškrtnout pole „podpis“ u nepřítomných účastníků, vyplnit počet přítomných účastníků, zapsat datum a to vše stvrdit svým podpisem. Prezenční listinu bylo nutné po každé víkendové výuce oskenovat a zaslat emailem do jazykové agentury a také do CPIC. Na konci

měsíce se potom papírové originály zasílaly poštou na adresu pořádající jazykové agentury. Na základě prezenčních listin a výkazu práce byla potom vypočtena odměna pro lektora.

Výuka tohoto typu kurzu není podložena výukovým materiálem ve formě učebnice. Na kurz jsme sice obdrželi učebnici DOMINO – Český jazyk pro malé cizince 1 od Svatavy Škodové, nicméně nikdo nebyl schopný říci, zda jde o podpurný prostředek pro lektora nebo zda se učebnice poskytne klientům. Toto vidíme jako základní problém kurzu.

Jak již bylo zmíněno výše, tento konkrétní kurz měl dvě účastnice, třetí student se lekcí nezúčastňoval.

Před začátkem první lekce pracovnice CPIC informovala lektora o statusu pobytu klientů na území ČR (šlo o dlouhodobý pobyt) a také o nastalé situaci. Dívka s matkou přiletěla do České republiky v srpnu roku 2015 a od září ihned nastoupila do první třídy české základní školy. Rodiče dívky chtěli, aby děvče šlo na rok do mateřské školy, ačkoli již ve Vietnamu školu navštěvovala, aby se aklimatizovala na nové prostředí a naučila se alespoň základnímu porozumění jazyku. Kvůli několika chybějícím povinným očkováním ale dívce nebylo zařazení do MŠ umožněno a musela nastoupit na povinnou školní docházku.

Okamžitě po zjištění této informace jsme požadovali překladatele, který by byl lekcím přítomný a klientkám výklad překládal do jejich mateřštiny. Bohužel, v kapacitách CPIC překladatel nebyl, tudíž jsme si museli poradit bez něho.

9.2 Realizace kurzu

Celý kurz byl koncipován velmi názorně, slovní zásobu jsme rozšiřovali pomocí vhodných obrázků, které jsme společně pojmenovávali. Tyto obrázky byly pro větší názornost promítány na interaktivní tabuli ve formě PowerPointové prezentace. Na každou hodinu jsme měli připravené také tištěné verze jednotlivých prezentací, které byly určeny pro klientky. Prioritou bylo, aby se děvče i její matka naučily jednotlivé věci a jevy pojmenovat. K pojmenování jsme používali větu „To je...“. Děvče bylo

velmi schopné a šikovné, takže i přes jazykovou bariéru brzy pochopilo, co se po něm chce. S matkou to bylo složitější, česky příliš nerozuměla, ale nakonec to byla právě malá studentka, která se ujala role překladatelky a matce vysvětlovala zadání jednotlivých prací.

Během lekcí byly vidět zřetelné pokroky, a to zejména u děvčete. Zlepšení porozumění si povšimla i třídní učitelka. U matky pokroky tak zřetelné nebyly.

Slovní zásoba byla rozvíjena také pomocí různých kartiček, kdy děvče muselo kartičky správně přiřazovat či hledat dvě stejné (pexeso) a obrázky na nich pojmenovat.

9.2.1 Lekce 1

Hlavním tématem úvodní lekce byla „Rodina“. Náplní lekce pak bylo vzájemné seznamování a pojmenování členů rodiny. V rámci gramatiky jsme se zabývali osobními zájmeny, slovesem být a rody podstatných jmen. Do této lekce bylo zařazeno i seznámení s českou abecedou.

Tuto lekci bychom mohli považovat i za „mapovací“, neboť došlo k mapování znalostí klientů. Matka relativně rozuměla, nicméně neuměla reagovat, dítě nedávalo najevo, zda rozumí či nikoli. Obě uměly pozdravit a poděkovat.

Po skončení této lekce jsme si uvědomili, že není možné pokračovat v kurzu tak, jak jsme měli původně v plánu a že gramatické učivo bude muset být vysvětlováno velmi okrajově a velmi jednoduše. Toto zjištění však považujeme za přínos pro vlastní budoucí pedagogickou praxi.

9.2.2 Lekce 2

Druhá lekce byla zaměřena na přídavná jména. Ta jsme si rozdělili, velmi jednoduše a pomocí obrázků si vysvětlili stupňování a protiklady. U obrázků jsme používali vazbu „To je...“ a pojmenovávali jsme zobrazené věci.

V gramatice jsme přidali časování sloves -Á konjugace a -Í konjugace, což se nesetkalo s velkým úspěchem, neboť to pro obě klientky bylo poměrně dost náročné.

Po této lekci jsme se rozhodli, že kurz zaměříme především na trénink porozumění, aby dívka měla usnadněnou povinnou školní docházku a mohla se aktivněji zapojit do výuky a snáze se začlenit do dětského kolektivu.

9.2.3 Lekce 3

V rámci třetí lekce jsme začlenili téma „Naše škola“. Zpočátku výuky jsme zopakovali látku předchozích lekcí, tedy přídavná jména a znovu jsme vysvětlili a názorně ukázali časování sloves. Bylo patrné, že se zejména děvče doma připravovalo, neboť bylo schopné připojit správné koncovky.

Následoval nácvik pojmenování osob a místností ve škole. V prezentaci jsme měli připravené obrázky konkrétních osob a místností, které lze ve škole najít a pomocí vazby „To je...“ jsme je pojmenovávali. Děvče bylo velmi snaživé, samo si k obrázkům zapisovalo správná pojmenování. Matka spíše drmolivě opakovala po děvčeti, slova komolila a nedokázala je správně vyslovit, ani když jsme jí je předříkávali.

V gramatice jsme zaměřili pozornost na místní adverbia. K procvičení jsme zvolili procházku po škole, kde jsme si ukazovali na jednotlivé místnosti a pojmenovávali je.

9.2.4 Lekce 4

Čtvrtá lekce byla věnována hlavnímu tématu „Moje třída“. Slovní zásobu jsme rozšířili o pojmenování předmětů ve třídě a také vyučovacích předmětů v rozvrhu. Zopakovali jsme také slovní zásobu předchozí lekce.

V gramatice jsme přidali přivlastňovací zájmeno „můj“ a předložky „na“ a „v“. K vysvětlení zmíněných předložek jsme opět použili názornou ukázkou, kdy jsme pomocí učebnice demonstrovali jejich užití v kontextu. Zároveň jsme narazili na otázku „Kde co je?“ a orientaci v prostoru.

I tentokrát jsme prošli školu i třídu a názorně jsme ukazovali pojmenováváné předměty.

9.2.5 Lekce 5

Tato lekce se věnovala popisu ročních období. Pomocí obrázků jsme si ukázali charakteristické znaky jednotlivých období a pojmenovali je. Rozlišili jsme pojmy „doma“ a „venku“ a uvedli jsme také činnosti typické pro jednotlivá roční období. Tyto činnosti jsme rozřídili podle toho, zda se odehrávají doma či venku.

Pomocí obrázků jsme pojmenovali základní spektrum barev. Překvapilo nás, že většinu barev děvče znalo, matka však nikoli.

Děvče i tentokrát vykazovalo pokroky, při opakování reagovala a dokonce začala opravovat svou matku, pokud vyslovovala špatně či k obrázku přiřadila nesprávné pojmenování. Rovněž začala pro matku tlumočit naše zadání. Co nás lehce uvádělo do rozpaků, byla konverzace mezi klientkami, která probíhala ve vietnamštině a které jsme nerozuměli, tudíž jsme na ni nemohli nijak reagovat.

9.2.6 Lekce 6

Šestá lekce měla téma „Počasí“. Navázali jsme na učivo o ročních obdobích a charakterizovali proměnu krajiny a počasí v jednotlivých ročních dobách. Ukázali jsme si piktogramy označující určitý typ počasí a opět názorně, pomocí obrázků, si odlišili slova „děšť – pršet“, „sníh – chumelit“, „vítr – foukat“...

Po vyložení slovní zásoby bylo děvče schopné popsat počasí, které ten den panovalo venku. Matka se pouze usmívala, do výuky se ani přes naše četné otázky příliš nezapojovala.

9.2.7 Lekce 7

Sedmou lekcí jsme zahájili opakováním učiva předchozí lekce, tématem této hodiny byl „Můj den“. Slovní zásoba byla rozšířena o pojmenování jednotlivých částí dne a také

činností, které jsou pro tyto části typické. Den jsme ve výukové prezentaci znázornili souborem vhodných obrázků, které jej charakterizovaly.

V gramatice jsme se pokusili o vysvětlení hodin a data. Klasické určení času typu „čtvrt na...“ bylo pro děvče příliš náročné, matka vůbec nereagovala. Snadnější pro ně bylo digitální čtení času, ale i to jim činilo problém. K výuce jsme používali papírový model hodin. Ohledně data jsme se seznámili s kalendářem a jednotlivými měsíci v roce.

9.2.8 Lekce 8

Lekce s pořadovým číslem osm byla zaměřena na poznání vlastního těla. Pomocí obrázků jsme si tyto části pojmenovali a pak si je také na sobě názorně ukazovali. Děvče i zde prokázalo obrovskou snahu a pílí, matka pouze opakovala, co řekla dívka.

Seznámili jsme se s otázkou „Co tě bolí?“ a snažili se na ní odpovědět. Bohužel, zde se nám nepodařilo naplnit výukový cíl, neboť ani jedna z klientek nebyla schopna na otázku adekvátně odpovědět. Pokud jsme jim předříkávali odpovědi, bylo děvče schopné ukázat na část těla, která se v naší odpovědi objevila. Zmínili jsme se o základních nemocích, nicméně pouze velmi okrajově.

V rámci nácviku pojmenování částí těla jsme do výuky zařadili písničku „Hlava, ramena, kolena...“, kterou jsme si několikrát pustili a trénovali ukazování na jednotlivé části našich těl.

9.2.9 Lekce 9

V této lekci jsme se věnovali zvířatům a pomocí jejich jmen se dostali k rozlišování rodu substantiv. I tato část české gramatiky se u klientek jevila jako velmi náročná. Dále jsme přidružili otázku „Co to je?“ a odpovídali na ni známou vazbou „To je...“.

K několika základním druhům zvířat jsme přidali i jejich charakteristické zvuky, které jsme procvičovali pomocí interaktivního cvičení, kdy malá klientka přiřazovala obrázky k jednotlivým zvukům. Práce ji bavila a vyžadovala několikeré opakování. Matka aktivitu odmítla.

V rámci opakování jsme znovu procvičili protikladná přídavná jména.

9.2.10 Lekce 10

Desátá lekce byla zaměřena na oblečení. Postupně jsme pojmenovali základní druhy oblečení a k nim přiřadili opakování barevného spektra. Zde nedocházelo k velkým problémům, děvče mělo velmi dobrou paměť a pamatovalo si učivo jedné z předchozích lekcí.

K již známým otázkám jsme si přidali otázku „Jaké nosíš...?“. K jejímu procvičení jsme použili cvičení uvedená v učebnici Domino.

9.2.11 Lekce 11

Jedenáctá lekce byla poslední před pauzou způsobenou vánočními svátky a byla věnována jídlu a pití. Slovní zásobu jsme rozšířili o pojmenování ovoce, zeleniny a pečiva a také některých druhů nápojů. Při ukazování na jednotlivé potraviny jsme používali frázi „Mám ráda...“, což klientkám nečinilo velké obtíže.

Díky rozhovoru s třídní učitelkou dívky jsme zjistili, že i ona pozoruje v relativně krátké době obrovský pokrok, co se týče porozumění a začlenění do třídního kolektivu.

9.2.12 Lekce 12

Dvanáctá lekce přišla po téměř dvoutýdenní pauze a celou jsme ji věnovali opakování všech lekcí předchozích. Zopakovali jsme veškerou slovní zásobu a také většinu gramatiky.

S opakovací lekcí jsme byli velmi spokojeni, děvče stále vykazovalo velký progres. Matka neprojevovala přílišnou snahu, po většinu času se pouze usmívala a velmi nesrozumitelně opakovala to, co řekla dívka.

9.2.13 Lekce 13

Tato lekce měla opět téma „Oblečení“, jehož druhy jsme zopakovali, stejně jako názvy pokrmů a nápojů.

Gramatika této lekce se věnovala nominativu a akuzativu singuláru a slovesům spadajícím do skupiny -Ě konjugace. Výklad této látky byl téměř nepochopen, nedokázali jsme najít taková slova, abychom gramatiku velmi zjednodušeně vyložili. Klientkám jsme tedy ukázali tyto jevy na příkladech konkrétních slov s vyznačenými koncovkami.

9.2.14 Lekce 14

Čtrnáctá lekce byla pojata jako seznámení se se slavnými osobnostmi České republiky a jejich profesemi. Rovněž jsme se chtěli zabývat vysvětlením pojmu „státní svátek“ a jejich vyjmenování.

Gramatické učivo jsme zaměřili na minulý čas sloves a také na konkrétní slovesa „znát“, „vědět“ a „umět“.

Klientky ovšem na tuto lekci nedorazily.

9.2.15 Lekce 15

V této lekci jsme se zaměřili na plánování času a budoucí čas u sloves. Jednalo se spíše o lekci gramatickou, neboť následovalo seznámení s dalšími předložkami, a to „do“, „na“, „k“. Dále jsme seznamovali s genitivem singuláru a rozlišování otázek „Kde?“ a „Kam?“.

Ani tato lekce nemohla být zrealizována, a to opět z důvodu nepřítomnosti klientek. CPIC tuto situaci řešilo, neboť v případě, že klient nedorazí na tři lekce po sobě, považuje se tento za ukončený. Nakonec se ukázalo, že šlo o nedorozumění, neboť klientky neotočily list papíru, na němž byly zaznamenané jednotlivé lekce a kurz považovaly za ukončený. Na následující hodinu nám pak donesly omluvný dopis.

9.2.16 Lekce 16

Lekce číslo šestnáct seznamovala klientky s dopravními prostředky, které jsme si opět pomocí názorných obrázků pojmenovali. V souvislosti s dopravou jsme rozlišili slovesa „být“, „jet“, „letět“ a „jet“, a to s důrazem na 1. a 3. osobu singuláru.

Dále jsme se zabývali příslovci „nahore“, „dole“, „vepředu“, „vzadu“, „uprostřed“, „vlevo“, „vpravo“ apod.

K procvičení učiva jsme i zde, stejně jako v předchozích lekcích, použili cvičení z učebnice Domino.

9.2.17 Lekce 17

Bydlení. To bylo tématem sedmnácté lekce. Pomocí obrázků jsme si charakterizovali typy bydlení jako dům, byt, pokoj a jejich vybavení. I to jsme si přiblížili pomocí obrázků.

V gramatice jsme se věnovali slovesům „sedět“, „ležet“ a „stát“. Snažili jsme se vysvětlit si zápis a čtení adresy bydliště, nicméně tato látka byla pro klientky velmi náročná a nedokázaly ji pochopit. K jejímu vyložení by byla vhodná přítomnost překladatele. Jazykovou bariéru považujeme za základní kámen úrazu.

9.2.18 Lekce 18

V návaznosti na lekci o bydlení byla tato lekce konkrétně zaměřena na město. To bylo popsáno obecně, názorně jsme předvedli, co je ulice, křižovatka, obchod, přechod a další aspekty, s nimiž je možné se ve městě setkat. Poté, co jsme vyložili slovní zásobu, věnovali jsme se popisu obrázku města, který byl v učebnici Domino.

Lekci jsme započali opakováním předchozích látek. Klientky mi také hned na začátku předaly dopis, v němž stálo, že z důvodu stěhování celé rodiny do jiného města již nebudou v kurzu pokračovat a šlo tak o poslední lekci naší společné výuky.

9.2.19 Lekce 19

I předposlední lekce navazovala na obecnou lekci o bydlení a tentokrát se zaměřovala na popis vesnice a života v ní. Rovněž předpokládala se seznámením popisem krajiny, která zahrnuje pole, louky, lesy a také zvířata v lese.

Veškerý obsah lekce měl být procvičen opět popisem charakteristického obrázku.

9.2.20 Lekce 20

Poslední lekce celého kurzu předpokládala kompletní zopakování slovní zásoby všech předchozích lekcí a gramatiky, ovšem ve velmi omezeném rozsahu, neboť se domníváme, že děti muselo nejprve porozumět, aby mohlo správně pochopit poměrně složitou českou gramatiku.

9.3 Výstupy z kurzu

Absolvování tohoto typu kurzu není ukončené žádnou zkouškou, která by umožnila udělení osvědčení o aktivní účasti na něm a zvládnutí tematického plánu. Z kurzu si klient odnáší pouze vlastní zápisky, v případě našeho kurzu také materiály, které byly klientům poskytnuty lektorem.

Domníváme se, že udělování osvědčení o absolvování kurzu by zvýšilo jeho prestiž a také společenské postavení dětí – cizinců v rámci české společnosti.

10 Závěr

Práce pojednávala o výuce českého jazyka v kurzech Centra na podporu integrace cizinců.

V úvodu pojednala o Správě uprchlických zařízení, která je nadřízeným orgánem pro Centra na podporu integrace cizinců.

Dále se zaměřila konkrétně na Centrum, které bylo zprvu popsáno obecně, a uvedeny byly také služby, které cizincům poskytuje. Práce zmiňovala rovněž cílové skupiny, na které se Centrum primárně zaměřuje.

Následující kapitola si kladla za cíl popsat Společný evropský referenční rámec, a to zejména se zaměřením na úroveň A1-B1, tedy úroveň, kterých lze dosáhnout při absolvování některého kurzu pořádaných Centrem na podporu integrace cizinců.

Poté se již pozornost zaměřila na komplexní popsání kurzů českého jazyka. Zmíněny byly všechny typy kurzů, které lze při Centru navštěvovat i požadavky, které jsou kladeny na výběr lektora kurzu. Uvedena byla rovněž doporučení pro lektory, kterých by se tito měli při realizaci jednotlivých kurzů držet.

Neméně důležitou složkou při práci s cizinci je také znalost platné legislativy, která byla popsána v páté kapitole. Konkrétně byla pozornost zaměřena na paragraf 20 školského zákona.

Praktická část práce se zabývala zejména komplexní a detailní analýzou učebnic. Podrobně byly analyzovány učebnice, které se přímo využívají v obou zmíněných kurzech, zmíněny však byly i další možné tištěné i elektronické materiály.

Následovalo podrobné popsání kurzů, a to zejména všech jejich lekcí, kdy je pozornost zaměřena na procvičované učivo a nácvik výslovnosti a slovní zásoby. Jednalo se o kurz základní a kurz individuální pro matku a dítě. Popsána je organizace a realizace každé výukové jednotky, stejně jako kompletní organizace celého kurzu a výstupy z něj.

V příloze práce jsou přiloženy materiály, které byly využívány při realizaci základního i individuálního kurzu. Jedná se zejména o prezenční listiny kurzů, tematické plány a také pevný seznam lekcí, které je nutné realizovat v základním kurzu.

Seznam příloh

- Příloha č. 1 Seznam lekcí – základní kurz
- Příloha č. 2 Tematický plán – základní kurz
- Příloha č. 3 Prezenční listina – základní kurz
- Příloha č. 4 Tematický plán – individuální kurz
- Příloha č. 5 Prezenční listina – individuální kurz
- Příloha č. 6 Vstupní test 1
- Příloha č. 7 Vstupní test 2

Příloha č. 1: Seznam lekcí – základní kurz

LEDEČ NAD SÁZAVOU: Barborka 790, Ledec nad Sázavou		
DATUM KONÁNÍ LEKCE	ČAS	TÉMA LEKCE
neděle 22.11.2015	16:00 - 17:30	Seznamujeme se.
neděle 29.11.2015	16:00 - 17:30	Orientace.
neděle 06.12.2015	16:00 - 17:30	V restauraci 1: Jídlo a pití. Jídelní lístek.
neděle 13.12.2015	16:00 - 17:30	V restauraci 2: Objednávání a placení.
neděle 20.12.2016	16:00 - 17:30	Moje rodina.
neděle 03.01.2016	16:00 - 17:30	Kdy se sejdeme?
neděle 10.01.2016	16:00 - 17:30	Co rád/a dělám.
neděle 17.01.2016	16:00 - 17:30	Slavní Češi a Češky.
neděle 24.01.2016	16:00 - 17:30	Co jsi dělal/a včera?
neděle 31.01.2016	16:00 - 17:30	Kde jsi byl/a včera?
neděle 07.02.2016	16:00 - 17:30	Počasí. Kde jsi byl/a na dovolené?
neděle 14.02.2016	16:00 - 17:30	Plánujeme čas.
neděle 21.02.2016	16:00 - 17:30	Neformální dopis nebo e-mail.
neděle 28.02.2016	16:00 - 17:30	Dům a byt. Zařizujeme byt.
neděle 06.03.2016	16:00 - 17:30	Obchody a reklamace.
neděle 13.03.2016	16:00 - 17:30	Doprava.
neděle 20.03.2016	16:00 - 17:30	Kdy přijdeš na návštěvu?
neděle 27.03.2016	16:00 - 17:30	Lidské tělo. U doktora.
neděle 03.04.2016	16:00 - 17:30	Nemoci a léky. Můžete mi pomoci?
neděle 10.04.2016	16:00 - 17:30	Pozdravy a přání. Telefonická komunikace.
neděle 17.04.2016	16:00 - 17:30	Na návštěvě.
neděle 24.04.2016	16:00 - 17:30	V hotelu. Hledáme ubytování.
neděle 01.05.2016	16:00 - 17:30	Služby.
neděle 08.05.2016	16:00 - 17:30	Jaké máte zaměstnání? Hledám práci. Životopis.
neděle 15. 5. 2016	16:00 - 17:30	Žijeme v ČR. Žádost o trvalý pobyt.
neděle 22. 5. 2016	16:00 - 17:30	Seznamujeme se
neděle 29. 5. 2016	16:00 - 17:30	Orientace

Příloha č. 2: Tematický plán – základní kurz

Čeština expres 1 – úroveň A1/1

Modul Lekce	Téma	Gramatika	Slovní zásoba	Jazykové funkce	Komunikační cíl	Specifické cíle/Komunikační dovednosti	Počet hodin
Modul 1 Lekce 1	Seznamujeme se	Osobní zájmena Sloveso <i>být</i> . Slovesa <i>dělat</i> a <i> mít</i> , reprezentující A konjugaci.	Základní osobní a kontaktní údaje Čísla 0–10	<i>Jsem z... Jsem (profese). Jaký máš/máte telefon/email?</i>	Naučit se nejčastější pozdravy a fráze potřebné při seznámení a poskytování základních informací o své osobě. Naučit se uvádět kontaktní informace (telefonní číslo, e-mail).	Poslech: Rozumím formálnímu i neformálnímu dialogu při seznámení. Mluvení: Dokážu se představit. Poslech/Mluvení: Porozumím telefonnímu číslu v telefonickém dialogu. Čtení: Porozumím informaci o zemi původu a profesi jiného člověka. Psaní: Zapišu e-mailovou adresu. Zapišu základní informace o sobě (Odkud jsem, co dělám).	2
Modul 2 Lekce 2	Orientace	Základní adverbia vyjadřující lokaci a směr Sloveso <i>rozumět</i> a další slovesa reprezentující tzv. I konjugaci.	Lokality Dopravní prospědky Čísla 11–100	<i>Prosím vás, nevíte, kde je...? Musíte jít/jet... Kolik stojí lístek,</i>	Naučit se zeptat se na cestu a porozumět základním informacím týkajícím se orientace.	Poslech: Porozumím instrukci, jak se někam dostat. Mluvení: Dokážu se zeptat, jak se někam dostat, a stručnou instrukci podat. Dokážu správně vyslovit svoji adresu. Čtení: Orientace v mapě. Porozumění názvům některých lokalit (škola, nemocnice...) Psaní: Zapišu svoji adresu.	2
Modul 3 Lekce 3	V restauraci 1: Jídlo a pít. Jídelní lístek	Nominativ sg. substantiv, adjektiv a demonstrativních zájmen.	Názvy jídla a pít. Čísla 100–10 000	<i>Ten/ta/to ... je dobry/dobrá/dobře.</i>	Naučit se mluvit o jídle a pít (vyjádřit názor na jeho kvalitu, zda je dobré či ne).	Poslech: Rozumím názvům jídel. Dokážu zachytit ceny jídel. Mluvení: Dokážu říct, co je dobré a co není dobré. Čtení: Orientuji se v jídelním lístku. Psaní: Dokážu zapsat názvy jídel a ceny.	2
Modul 4 Lekce 3	V restauraci 2: Objednávání a placení	Akuzativ sg. substantiv a adjektiv (kromě životných maskulin). Slovesa <i>číst</i> a <i>pít</i> , reprezentující tzv. E konjugaci. Sloveso <i>mit</i> <i>rád/a</i> .	Slovesa <i>mit</i> <i>rád/a</i> , <i>jít</i> , <i>pít</i> , <i>číst</i>	<i>Dám si... Prosím jednou, dvakrát... Zaplátím.</i>	Naučit se objednat si jídlo a pít v restauraci včetně placení.	Poslech/Mluvení: Porozumění dialogu v restauraci. Dokážu si objednat jídlo a pít v restauraci a zaplatit (rozumím číslům). Čtení: Správně přečtu čísla 100-1000. Psaní: Napišu, co mám rád/a, jím, piju.	2
Modul 5 Lekce 4	Moje rodina	Posektivní zájmena. Slovesa <i>pracovat</i> a <i>iměnovat</i> se,	Označení členů rodiny.	<i>To je můj/moje... Imenuje se... Je můj/její...</i>	Naučit se vyjadřovat základní informace o své rodině a	Poslech: Porozumět základním informacím, hovoří-li někdo o své rodině.	2

TEMA	GRAMATIKA	SL. ZÁSOBA	JAZYK FCE	KOMUNIKAČNÍ CÍL	JAZYKOVÉ DOVEDNOSTI	PŮČET H
Modul 6 Lekce 5	reprezentující tzv. OVAT konjugaci. Akuzativ singuláru (včetně životných maskulin).	Časové výrazy: hodiny, části dne, dny v týdnu, měsíce, datum.	Je ... (profese) Kolik ti/vám je? Kdy je...? Nechceš jít...? Kdy se sejdem? - Sejdem se... Hodí se ti/vám to?	přibuzenských vztazích. Naučit se vyjadřovat věk nebo se na věk zeptat.	Mluvení: Dokážu říct, jací jsou členové mé rodiny. Čtení: Porozumím základním informacím v textu o rodině (kdo co dělá, kolik mužů je). Psaní: Dokážu napsat krátký text o své rodině.	2
Modul 7 Lekce 5	Modální slovesa <i>chít, moci, muset</i> .	Slovesa vyjadřující běžné každodenní a zájmové aktivity Výrazy často a nikdy ne...	Rád/a vařím, hraju volebal, tancuju... Nerad/a uklízím, hraju volebal... Nikdy netancuju, ne...	Naučit se základní časové výrazy, tj. vyjadřování hodin, části dne, dnů, měsíců a data (jako odpověď na otázku Kdy?). Naučit se navrhnout a domluvit si schůzku nebo jinou akci, návrh přijmout nebo odmítnout a zdůvodnit, proč (nemůžu, musím).	Poslech: Porozumím informacím o čase setkání. Mluvení: Dokážu si domluvit čas schůzky. Dokážu se omluvit a vyjádřit, proč nemůžu přijít. Psaní: Napišu, co kdy musím/chci/můžu dělat, a kdy mám/nemám čas.	
Modul 7 Lekce 5	Slovesná konstrukce <i>rád dělám</i> . Dvojí (resp. vícenásobný) zápor v češtině (nikdy ne...)	Slovesa vyjadřující běžné každodenní a zájmové aktivity Výrazy často a nikdy ne...	Rád/a vařím, hraju volebal, tancuju... Nerad/a uklízím, hraju volebal... Nikdy netancuju, ne...	Naučit se vyjadřovat svoje preference nebo nelibost ve vztahu k různým aktivitám.	Mluvení: Umím sdělit, co rád/a nebo nerád/a dělám a totéž vyjádřit i o blízkých osobách. Umím se na tyto informace zeptat partnera. Poslech: Rozumím sdělení o tom, co kdo rád/a nebo nerád/a dělá. Čtení: V krátkém textu porozumím tomu, co kdo rád/nerád dělá.	
Modul 8 Lekce 6	Minulý čas. Adverbia vyjadřující posloupnost děje (<i>nejdřív, pak, potom, nakonec...</i>) Rozlišení sloves <i>znát, vědět a umět</i> .	Profese Další slovesa	Kdo to byl? Co dělal?	Naučit se hovořit o minulých událostech a vyjadřovat časovou posloupnost děje pomocí základních adverbii	<i>Tip na poslech: Kvíz o ČR lze využít k poslechu.</i> Mluvení: Dokážu říct, kdo byla známá historická postava v historii mé země. Čtení: V krátkém textu o slavné osobě porozumím, kdy osoba žila a co dělala/a. Psaní: Dokážu podobný krátký text o historické osobě napsat. Poslech: V dialogu porozumím, co kdo dělal.	2
Modul 9 Lekce 6	Druhá pozice pomocného slovesa <i>být</i> v české větě.		Co jsi dělal/a včera? Byl/a jsem... Včera jsem byl/a... Nejdřív jsem... pak jsem... potom	Mluvení: Vyjádřím, co jsem dělal/a, a dokážu se na totéž zeptat komunikačního partnera. Čtení: Porozumím krátkému textu o		2

TEMA	GRAMATIKA	SL. ZAJOBA	VÁŽK. FIE KOMUNIK. CÍL	VÁŽKOVÉ DOVEDNOSTI	FORETY H.
Modul 10 Lekce 7	Kde jsi byla včera?	Lokality	<p>išem... nakonec jsem... Znám... Umím... Vím, Kde jsi byla...? Byla jsem v/na/u...</p>	<p>tom, co někdo dělal. Psaní: Napišu krátký text o tom, co jsem dělala/dělal. Napišu kvíz o své zemi. Poslech: V rozhovoru rozumím, kde kdo byl. Mluvení: Dokážu říct, kde jsem byla/včera. Čtení: Rozumím krátkému detektivnímu příběhu / dokážu porovnat příběh se skutečností. Psaní: Dokážu napsat relevantní otázky k textu týkajícímu se místa pobytu.</p>	2
Modul 11 Lekce 7	Počasi Kde jsi byla na dovolené?	Počasi Země Dovolená	<p>Jaké je/bylo počasí? – Je/bylo hezký/teplá/zima... Jaká byla dovolená? – Bylo to...</p>	<p>Poslech: Rozumím informaci, kde kdo byl na dovolené, jaké bylo počasí a jak se mu/jí tam líbilo. Mluvení: Dokážu hovořit o své poslední dovolené (kde byla, jaká byla, co jsem tam dělala, jaké bylo počasí) Čtení: Orientuji se v mapě Evropy. Rozumím piktogramům spojeným s počasím. Psaní: Napišu krátkou vzpomínku na svoji dovolenou. Dokážu napsat krátký příběh k fotografii.</p>	2

Čeština expres 2 – úroveň A1/2

Modul Lekce	Téma	Gramatika	Slovní zásoba	Jazykové funkce	Komunikační cíl	Jazykové dovednosti	Počet hodin
Modul 12 Lekce 8	Plánujeme čas.	Budoucí čas slovesa být, imperfektivních sloves (např. budu pracovat) a sloves pohybu (půjdu, pojedú, poletím). Prepozice do/na/k a rozlišení užití těchto prepozic. Genitiv singuláru. Kam? x Kde?	Destinace.	Půjdu do/na/k... Pojedu do/na/k... Kde jsi? x Kam jdeš/jedeš?	Hovořit o budoucích událostech a plánovat čas. Vyjadřovat destinaci pomocí prepozic do/na/k.	Poslech: Rozumím sdělení nebo návrhu týkajícího se budoucnosti. Mluvení: Umím plánovat čas a vyjádřit, kam v budoucnosti půjdu nebo pojedú. Psaní: Napíšu dopis o tom, jak se momentálně mám, co dělám a co plánuju.	2
Modul 13 Lekce 8	Neformální dopis nebo e-mail.	Opakování: Prepozice do/na/k a rozlišení užití těchto prepozic. Genitiv singuláru. Kam? x Kde?	E-mailová adresa Oslovení a rozlišení v e-mailu.	Ahoj, ... Jak se máš? Ja se mám dobře. Měj se hezky! Zdravím, ...	Osvojit si, jak se píše oslovení a rozlišení v neformálním e-mailu nebo dopisu. Zopakovat si čtení e-mailové adresy.	Poslech: Rozumím informaci o plánované návštěvě (kam kdo pojedé, jak pojedé, jak tam bude dlouho a co tam bude dělat). Mluvení: Umím naplánovat návštěvu (kam a jak pojedú, jak tam budu dlouho a co tam budu dělat). Čtení: Rozumím krátkému dopisu nebo e-mailu o návštěvě někoho a jeho plánech. Psaní: Napíšu e-mail nebo dopis, ve kterém někoho pozvu na návštěvu a napíšu stručný program návštěvy.	2
Modul 14 Lekce 9	Dům a byt. Zařizujeme byt.	Užití prepozic pro, na a za. Nominativ a akuzativ pl. adjektiv substantiv (kromě nominativu a akuzativu pl. mužských životných substantiv).	Dům a byt. Zařízení bytu. Barvy.	Hledám byt/dům 4+1... Pročám... Koupím... Libí/nelíbí se mi...	Zorientovat se v nabídce inzerátů na byt nebo dům. Osvojit si základní komunikaci na téma bydlení.	Poslech: Rozumím otázkám reálného makléře. Mluvení: V reální kancelář dokážu říct, jaké bydlení hledám, a umím se zeptat, kolik stojí pronájem. Umím říct, co se mi líbí/nelíbí na mém bydlení. Psaní: Napíšu inzerát na bydlení.	2
Modul 15 Lekce 9	Obchody a reklamače.	Nominativ a akuzativ pl. adjektiv substantiv (kromě nominativu a akuzativu pl. mužských životných substantiv) – opakování	Reklamače.	Ta lampu nefunguje. Máte účet?	Naučit se vyřídít si reklamaci nebo vrátit zboží.	Poslech: Rozumím tomu, jaký má někdo problém se zakoupeným zbožím. Mluvení: Umím reklamovat nefunkční zboží. Čtení: Rozumím inzerátům na bydlení, včetně typických zkratk.	2

Modul 16 Lekce 10	Doprava.	Tzv. "dlouhá" (nedeterminovaná) slovesa pohybu <i>chodit, jezdit a létat</i> . Významy českých prefixů u sloves a některých substantiv.	Nádraží a letiště. Orientace v městské dopravě.	Jak často chodíte/jezdíte/létáte... Kdy přiletíte/odletíte...	Naučit se základní komunikaci při cestování (koupit si lístek na vlak nebo autobus, zorientovat se na nádraží nebo letišti a jednat s policistou při dopravním přestupku).	2
Modul 17 Lekce 10	Kdy přijedeš na návštěvu?	Procvičení modálních sloves a sloves pohybu.	Pozvání a plán návštěvy.	<i>Chtěla bych tě pozvat... Nechceš přijet? Můžeš bydlet... Řeba... Půjdem... Pojedeme... Kdy přijdeš/přijedeš? Budeme... Těším se.</i>	Pozvat někoho do svého města nebo země a naplánovat jeho návštěvu nebo pobyt. Poslech: Rozumím, kdy přijede návštěva, kde chce bydlet, jak pojede. Mluveni: Umím si s komunikačním partnerem domluvit návštěvu. Čtení: V pozvání na návštěvu rozumím, kdy můžu přijet, co budeme dělat, jak mám přijet. Psaní: Dokážu napsat pozvání k návštěvě a navrhnout, co budeme dělat.	2
Modul 18 Lekce 11	Lidské tělo. U doktora.	Objektové konstrukce s dativem a akuzativem Krátká osobní zájmena (já, on, ona) v akuzativu a dativu.	Lidské tělo. Pokyny doktora pacientovi.	<i>Bolí mě... Je mi... Otevíráte ústa. Svěkněte se. Lehněte si atd. Můžete mi pomoci?</i>	Umět podat základní informace o svém zdravotním stavu. Porozumět jednoduše formulovaným informacím a pokynům lékaře.	2
Modul 19 Lekce 11	Nemoci a léky. Můžete mi pomoci?	Opakování: Objektové konstrukce s dativem a akuzativem Krátká osobní zájmena (já, on, ona) v akuzativu a dativu.	Úrazy nebo onemocnění. Základní léky. Krizové situace.	<i>Bolí mě... Je mi... Ukradli mi auto. Měl jsem nehodu. Hoří! Vykradli mi byt... Kouření zakázáno. Zákaz fotografování.</i>	Poslech: Při telefonickém domlouvání návštěvy doktora rozumím navrhovanému termínu. Rozumím, jaký zdravotní problém někdo má. Mluveni: Umím si domluvit prohlídku u doktora a dokážu popsat svůj problém. Čtení: Na informační tabuli zjistím, kdy doktor ordinuje. Psaní: Umím zapsat názvy běžných zdravotních problémů. Dokážu si zapsat doporučení doktora (např. jaké léky a jak často brát, co nesmím jíst/pít/dělat). Poslech: Porozumím základním informacím o zdravotním stavu nebo krizové situaci. Mluveni: Umím velmi jednoduše vyjádřit, jaký mám problém a co se mi stalo. Čtení: Rozumím základním oficiálním záznamům a příkazům. Tipp na psaní: Umím napsat stručnou informaci o tom, jaký mám problém nebo	2

Modul 20 Lekce 12	Pozdravy a přání. Telefonická komunikace	Dativ sg. (pouze tvrdá substantiva, tj. 1. deklinační skupina). Tázací zájmena <i>kdo, co</i> v dativu, akuzativu a lokálu.	Pozdravy a přání. Telefonní dialogy.	Co pro vás můžu udělat? Chcete nechat vzkaz? To je omyl.	Formulovat přání (k narozeninám, Vánocům a Velikonocům) a pozdrav z dovolené. Reagovat v telefonických hovorech, a to především formálních.	co se mi stalo (např. v neformálním e-mailu).	2
Modul 21 Lekce 12	Na návštěvě.	Základní informace o obecně češtině.	Na návštěvě.	Pojďte dál. Posaďte se. Odložte si. Tady je něco pro vás. Děkuju za ... Pozdravujte ...	Formulovat pozvání na návštěvu. Osvojit si typické fráze a základní komunikaci na návštěvě (tzv. small talk). Seznámit se se sociokulturními zvyklostmi v českém domácím prostředí (chování na návštěvě).	Poslech: Když přijdu na návštěvu, rozumím základním pokynům a orientuji se ve zdvořilostních konvencích. Mluvení: Dokážu se domluvit na návštěvě (kdy, kde). Čtení: Rozumím stručným pozdravům a přáním. Psaní: Umím napsat pozdrav a přání.	2
Modul 22 Lekce 13	V hotelu. Hledáme ubytování.	Diktujeme jméno Datum a jeho použití. Užití modálních sloves.	Hotel, hostel, ubytovna a jejich a vybavení Rezervace ubytování	Já bych si chtěl/a rezervovat pokoj od... do... Kolik t bude stát? Je tam internet/wifi...? Prosím vaše jméno a adresu.	Ovládat základní komunikaci při výběru a rezervaci ubytování (včetně nadiktování svého jména a vyplnění internetového formuláře) Rozumět piktoqramům týkajícím se ubytování.	Poslech: Rozumím otázkám spojeným s objednávkou ubytování. Mluvení: Dokážu si objednat krátkodobé ubytování. Dokážu srozumitelně nadiktovat své jméno. Čtení: V inzertu na ubytování najdu informaci, kterou potřebuji. Rozumím nápisům a piktoqramům týkajícím se ubytování. Psaní: Vyplním formulář při objednávání ubytování.	2
Modul 23 Lekce 13	Služby.	Diktujeme jméno Datum a jeho použití. Procvičování dynamického a statického konceptu prepozic <i>do/na/k</i> versus <i>v/na/u</i> .	Názvy služeb. Fráze k objednání služby.	Co pro vás můžu udělat? Chci/la bych... Můžu platit kartou? Kdy to bude hotové?	Osvojit si základní komunikaci v oblasti služeb (u hotelů, v opravě obuvi, v autoservisu apod.).	Poslech: Rozumím klíčovým informacím při objednávání služeb (kolik to bude stát, kdy to bude hotové). Mluvení: Dokážu si objednat službu u hotelu, v opravě obuvi, v autoservisu apod. Čtení: Rozumím informacím, kdy je otevřeno a jaké služby kde poskytují. Psaní: Umím si správně zapsat klíčové údaje o domluvené službě.	
Modul 24	Jaké máte	Časové výrazy	Zaměstnání	Jaký budu mít plat?	Zorientovat se v nabídce	Poslech: Rozumím základním informacím.	2

Lekce 14	zaměstnání ? Hledám práci. Životopis.	vylučující určitý časový úsek (odkdy dokdy, kdy, jak dlouho...).	Jaká je pracovní doba? ... Osobní údaje, vzdělání, zaměstnání...	práce. Osvojit si základní fráze používané v pracovním pohovoru. Naučit se napsat stručný strukturovaný životopis	když někdo mluví o svém zaměstnání. Mluvení: Dokážu říct, jakou práci preferuji a zeptat na základní podmínky zaměstnání. Čtení: Rozumím inzerátům na pracovní místo (Koho hledají, jaký je plat, jaká je pracovní doba apod.). V životopisu dokážu najít klíčové informace. Psaní: Dokážu správně napsat názvy některých zaměstnání.
Modul 25 Lekce 14	Žijeme v ČR. Žádost o trvalý pobyt.	Časové výrazy vylučující určitý časový úsek (odkdy dokdy, kdy, jak dlouho...). – opakování Časové výrazy vylučující časovou posloupnost (nejdříve, pak, už, ještě ne...)	Přijmení, jméno, pohlaví, adresa... Vypíšte si ten formulář. Podepište to prosím.	Osovojit si základní fráze potřebné v komunikaci s úřady. Naučit se zorientovat se v žádosti o trvalý pobyt a vyplnit základní údaje. Seznámit se s formulářem žádosti o trvalý pobyt v ČR.	Umím napsat svůj stručný životopis Poslech: Ve slyšeném textu dokážu porozumět, v jakém pořadí se události děly (nejdříve, pak ... nakonec). Mluvení: Dokážu se základně domluvit na cizinecké policii. Čtení: V krátkém textu rozumím informaci, jakou školu někdo studoval, kde pracoval, kde pracuje teď a jaký je jeho rodinný stav. Psaní: Umím vyplnit formulář žádosti o dlouhodobý pobyt v ČR..

Příloha č. 3: Prezenční listina – základní kurz

Příloha č. 3 Smlouvy o poskytování služeb - výuka českého jazyka

PREZENČNÍ LISTINA – ZÁKLADNÍ KURZ

Název projektu: Provoz Center na podporu integrace cizinců X.				
Číslo projektu:	AMIF/1/04			
Název realizátora aktivity:	CPIC pro Kraj Vysočina			
Název aktivity:	3.1 Realizace kurzů českého jazyka včetně smluvního zajištění lektorů a prostor			
Lektor/odborný pracovník:	Bc. Michaela Marková			
Místo konání:	Středisko volného času Ledeč nad Sázavou, Barborka 790, Ledeč nad Sázavou			
Označení kurzu:	JI-Z-1-11/2015-LNS			
Datum:	22. 5. 2016	od - do:	16:00 – 17:30	
P.č.	Jméno a příjmení	Země původu	Status pobytu	Podpis
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
Datum a podpis lektora/odborného pracovníka:				

FINANCOVÁNO EVROPSKOU UNIÍ
AZYLOVÝ, MIGRAČNÍ A INTEGRAČNÍ FOND

Projekt Provoz Center na podporu integrace cizinců X., reg. č. AMIF/1/04, je financován v rámci národního programu Azylového, migračního a integračního fondu

Téma setkání – probírané učivo:

Požadavky na zaměstnance CPIC pro příští setkání (učební materiály, přihlášky)

Datum a podpis lektora: _____

FINANCOVÁNO EVROPSKOU UNÍ
AZYLOVÝ, MIGRAČNÍ A INTEGRAČNÍ FOND

Projekt Provoz Center na podporu integrace cizinců X., reg. č. AMIF/1/04, je financován v rámci národního programu Azylového, migračního a integračního fondu

Příloha č. 4: Tematický plán – individuální kurz

Učební plán

Typ kurzu: Individuální kurz pro matku s dítětem Místo konání: Základní škola Světla nad Sázavou, Jelenova 30			
Lekce	Datum	Hlavní téma	Bližší specifikace
1. lekce	13.11.2015	Rodina	Seznamování, pojmenování rodinných příslušníků. Gramatika: osobní zájmena, sloveso BÝT, rody podstatných jmen. Česká abeceda
2. lekce	14.11.2015	Přídavná jména	Přídavná jména - rozdělení, stupňování, protiklady. Gramatika: Časování sloves -Á konjugace, -í konjugace. Opakování.
3. lekce	20.11.2015	Naše škola	Opakování přídavných jmen a časování sloves. Pojmenování osob ve škole, pojmenování místností ve škole. Místní adverbia.
4. lekce	27.11.2015	Moje třída	Pojmenování předmětů ve třídě. Pojmenování předmětů v rozvrhu. Přivlastňovací zájmeno MŮJ. Orientace v prostoru - otázka Kde co je? Předložky NA, V.
5. lekce	28.11.2015	Roční období	Pojmenování ročních období. Rozlišení "doma" a "venku". Činnosti typické pro jednotlivá roční období. Barvy.
6. lekce	4.12.2015	Počasi	Proměna krajiny a počasí v jednotlivých ročních obdobích. Déšť - pršet, sníh - chumelit, vítr - foukat...
7. lekce	5.12.2015	Můj den	Pojmenování jednotlivých částí dne a činností pro ně typických. Hodiny, datum.
8. lekce	11.12.2015	Moje tělo	Pojmenování částí těla. Otázka Co tě bolí? Základní nemoci. Říkanka Hlava, ramena, kolena...
9. lekce	12.12.2015	Zvířata	Pojmenování zvířat, rozlišení mužského, ženského a středního rodu. Opakování protikladných přídavných jmen. Otázka Co je to? Typické zvířecí zvuky, cvičení.
10. lekce	18.12.2015	Oblečení	Pojmenování jednotlivých druhů oblečení. Opakování barev. Otázka Jaké nosíš...?
11. lekce	19.12.2015	Jídlo a pití	Pojmenování základních druhů ovoce a zeleniny, pečivo. Pítí. Fráze Mám ráda...
12. lekce	8.1.2016	OPAKOVÁNÍ	
13. lekce	9.1.2016	Oblečení	Opakování pojmenování ovoce a zeleniny, pití... Nominativ a akuzativ singuláru. Slovesa -E konjugace.
14. lekce	15.1.2016	Slavní Češi a Češky	Nejslavnější české osobnosti, státní svátky. Miminulý čas. Slovesa "znát", "vědět", "umět"
15. lekce	16.1.2016	Plánování času	Budoucí čas u sloves. Předložky do, na, k. Genitiv singuláru. Rozlišení otázek Kde? a Kam?
16. lekce	22.1.2016	Dopravní prostředky	Použití slovesa být, jít, letět, jet - s důrazem na 1. a 3. osobu jednotného čísla. Příslovce nahoře/dole/vepředu/vzadu/uprostřed/vlevo/vpravo...

17. lekce	23.1.2016	Bydlení	Dům, byt, pokoj, vybavení pokoje, slovesa sedět, ležet, stát. Adresa.
18. lekce	29.1.2016	Město	Popis města, ulice, křižovatka, obchod, přechod... Popis obrázku
19. lekce	30.1.2016	Vesnice	Popis krajiny, pole, louka, les (zvřata v lese)
20. lekce	5.2.2016	Závěrečné shrnutí gramatiky, opakování	

Příloha č. 5: Prezenční listina – individuální kurz

Příloha č. 4: Seznamy o poskytování služeb – výuka – českého jazyka

FINANCOVÁNÍ EVROPSKOU UNIÍ
AKTIVNÍ INTEGRACE A INKUBACE FOND

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽI A TĚLESNÉ VÝCHOVY

PREZENČNÍ LISTINA

Projekt Provoz Center na podporu integrace cizinců X, reg. č. AM17/1/04, je spolufinancován v rámci národního programu *Českého jazyka, migrace a integrace* Ministerstva školství, mládeže a tělesné výchovy ČR.

Název projektu: Provoz Center na podporu integrace cizinců X.

Číslo projektu: AM17/1/04

Název realizované aktivity: GPIC pro kraj Vysočina

Název aktivity: 3.1 Realizace kurzů Českého jazyka včetně smluvního zajištění lektorů a prostor

Lektor/odborný pracovník: Bc. Michaela Marková

Místo konání: Základní škola Světlá nad Sázavou, Jelenova 30, 582 91 Světlá nad Sázavou

Termín realizace kurzu: od - do: 14:00 - 15:30

P.č.	Jméno a příjmení	Země původu	seana převzít	1		2		3		4		5	
				od - do:	14:00 - 15:30	od - do:	14:00 - 15:30	od - do:	14:00 - 15:30	od - do:	14:00 - 15:30	od - do:	14:00 - 15:30
1	XUAN TRINH NGUYEN	VNM	DP										
2	THI HUONG NGUYEN	VNM	DP										
3	BICH NGOC NGUYEN THI	VNM	DP										
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													
16													
17													
18													
19													
20													

Počet účastníků lekcí celkem: _____
Datum a podpis lektor/odborného pracovníka: _____

Lektor je povinen po skončení každé hodiny prošetřit, zda "podpis" u nepřítomných studentů a vypírat počet účastníků a tím zajistit průkaznou evidenci účastí jednotlivých studentů!

PRŮVEDENA KONTROLA, 13.11. 2015
Michaela Marková

Příloha č. 6: Vstupní test 1⁴

Vstupní test Čeština expres 1 (A1/1)

Vstupní test k učebnici Čeština expres 1 (A1/1)

Jméno: _____ bodů z 56 = _____ %

- Odkud jste? – _____
a) Jsem z Kanady. b) Je z Kanady. c) Jsem Kanada.
- Odkud je Mai? – _____
a) Ona z Vietnamu. b) Je z Vietnamu. c) Je Vietnam.
- To _____ profesor, to je manažer.
a) nejste b) neje c) není
- Co _____? – Jsem učitelka.
a) dělám b) děláte c) dělá
- Promiňte! – _____
a) Ujde to. Špatně. c) To nic.
- Jak se máte? – _____
a) A vy? b) Jak se máte? c) Dobře.
- Jaký máte telefon?
a) irena@centrum.cz b) 773 224 566 c) A ty?
- Mám telefon sedm nula pět, dva šest tři, devět čtyři jedna.
a) = 705 283 941 b) = 705 264 931 c) = 705 263 941
- _____ je stanice Malostranská?
a) Kdo b) Co c) Kde
- _____ kde je Hlavní nádraží?
a) Děkuju b) Hledám c) Prosím vás
- _____ kde je Komerční banka?
a) Nevíte b) Není c) Nevím
- Musíte jít rovně a pak _____
a) je b) doprava c) kde
- Nádraží _____
a) je napravo b) kde c) napravo
- Musíte jet _____
a) na autobus b) autobus c) autobusem
- Musíte jít _____
a) vlak b) pěšky c) autem
- Kolik _____ lístek na metro?
a) je b) stojí c) jsou
- To je _____ čaj.
a) černý b) černá c) černé
- _____ guláš je dobrý.
a) to b) ten c) ta

1

⁴ Dostupné z: http://www.czechstepbystep.cz/pdf/CE1_vstupni_test.pdf

Příloha č. 7: Vstupní test 2⁵

Vstupní test Čeština expres 2 (A1/2)

Vstupní test k učebnici Čeština expres 2 (A1/2)

Jméno: _____ bodů z 56 = _____ %

- Co _____ dneska dělat?
a) budeš být b) budeš musíš c) budeš
- O víkendu _____ doma.
a) budu být b) budu c) budu mít
- Zítra do práce _____ tramvají, ale autem.
a) nejdu b) nepojeďu c) nepůjdu
- V divadle TREND _____ muzikál.
a) mají b) hraje c) dávají
- V sobotu pojedeme _____
a) do supermarketu b) na supermarket c) v supermarketu
- Odpoledne musím jít _____
a) k doktorovi b) do doktora c) o doktorovi
- _____ jdeš?
a) Kam b) Kde c) Kdo
- Teď jedeme _____
a) doma b) domů c) dům
- Byt 3 + 1 má _____
a) čtyři pokoje b) tři pokoje a kuchyň c) dva pokoje, kuchyň a koupelnu
- Nemám byt. Chci _____ pronajmout.
a) si nějaký byt b) nějaký byt c) nějaký byt si
- Můj kamarád má dům _____ dva miliony korun.
a) pro b) na c) za
- Hledáme byt _____ dceru.
a) pro b) na c) do
- _____ ta oranžová lampa.
a) Líbí se mi b) Líbím se mi c) Líbím
- Realitní kancelář pronajímá _____
a) čtyři byt a dva dům b) čtyři byty a dva doma c) čtyři byty a dva domy
- Byt má _____
a) tři terasy b) třikrát terasa c) tři terasu
- Zboží nemůžu reklamovat, když nemám _____
a) v záruce b) účet c) peníze
- Vlak _____ deset minut.
a) zpoždění b) má zpoždění c) je zpoždění
- Když řidič nemá _____, musí zaplatit pokutu.
a) řidičský pas b) auto c) řidičský a technický průkaz
- Často _____ vlakem, protože nemáme auto.
a) jezdím b) chodím c) jdu

1

⁵ Dostupné z: http://www.czechstepbystep.cz/pdf/CE2_vstupni_test.pdf

41. Dobrý den, to je hotel Diplomat? Chtěl bych _____ jednolůžkový pokoj.
a) rezervovat b) telefonovat c) kupovat
42. Prosim vás, je _____ parkoviště?
a) v hotelu b) u hotelu c) k hotelu
43. _____ budete ten pokoj chtít?
a) z do b) odkdy dokdy c) od do
44. V restauraci je otevřeno _____ sedmi ráno do jedenácti večer.
a) z b) od c) dokdy
45. Když potřebuju vyčistit oblečení, jdu _____
a) do opravy obuvi b) do autoservisu c) do čistírny
46. Když potřebuju ostříhat, jdu _____
a) na pedikúru b) k doktorovi c) k holiči
47. Často chodím _____ manikúru.
a) do b) na c) k
48. Včera jsem byl _____ autoservisu.
a) v b) ve c) k
49. Prodavač a prodavačka pracují _____
a) na úřadě b) v obchodě c) v továrně
50. Zdravotní sestra nepracuje _____
a) v nemocnici b) v autoservisu c) u doktora
51. Když hledám práci, chci vědět, jaká bude _____?
a) moje pracovní doba b) můj pracovní čas c) můj plat
52. Ve firmě PRONTO pracuju už 5 let, _____
a) od roku 2006 b) v roce 2006 c) do roku 2006
53. Do životopisu musíte napsat, _____ jste se narodil.
a) kdy a kde b) kdy a kdo c) kdo a v kolik
54. _____ jsem musela být v práci celý den.
a) minulá středa b) v minulou středu c) minulou středu
55. _____ jsem vystudoval vysokou školu a pak jsem pracoval na univerzitě.
a) teď b) nejdřív c) příští rok
56. Hledám práci, ale _____ nevím, kde budu pracovat.
a) nejdřív b) už c) ještě

Použité zdroje

Knižní zdroje

ŠKODOVÁ, Svatava. *Domino: český jazyk pro malé cizince 1*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. ISBN 978-80-7357-583-0.

HOLÁ, Lída, BOŘILOVÁ, Pavla. *Čeština expres 1: [úroveň] A1/1 : [anglická verze]*. Praha: Akropolis, 2010. ISBN 978-80-87310-13-7.

HOLÁ, Lída, BOŘILOVÁ, Pavla. *Čeština expres 2: [úroveň] A1/2 : [anglická verze]*. Praha: Akropolis, 2011. ISBN 978-80-87481-26-4.

REŠKOVÁ, Ivana, PINTAROVÁ, Magdalena. *Communicative Czech: (elementary Czech)*. Praha: Univerzita Karlova, 1995. ISBN 80-901947-2-9.

DOBEŠOVÁ, Vladka. *Žijeme v Česku, umíme česky: Czech for foreigners - a practical guide*. Praha: Aladin agency, 2014. ISBN 9788090434554.

PRŮCHA, Jan. *Učebnice: teorie a analýzy edukačního média: příručka pro studenty, učitele, autory učebnic a výzkumné pracovníky*. Brno: Paido, 1998. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-85931-49-4.

MAŇÁK, Josef. Funkce učebnice v moderní škole. In KNECHT, Petr, JANÍK, Tomáš a kol. *Učebnice z pohledu pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2008. ISBN 978-80-7315-174-4. s. 19-26.

MAŇÁK, Josef. *Nárys didaktiky*. 3. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2003. ISBN 80-210-3123-9.

SIKOROVÁ, Zuzana. *Výběr učebnic na základních a středních školách*. Ostrava, PdF OU, 2004. ISBN 80-7042-373-0.

SIKOROVÁ, Zuzana. Návrh seznamu hodnotících kritérií pro učebnice základních a středních škol. In. MAŇÁK, Josef, KNECH, Petr (eds.). *Hodnocení učebnic*. Brno: Paido, 2007. ISBN 987-80-7315-148-5. s. 31-39.

ARMBRUSTER, B. B., ANDERSON, T. H. Textbook Analysis. In LEWY, A. (ed.) *The International Encyclopedia of Curriculum*. Oxford: Pergamon Press, 1991. s. 78-81.

ŠINDELÁŘOVÁ, Jaromíra, ŠKODOVÁ Svatava. *Metodika práce s žáky-cizinci v základní škole*. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně, 2012. ISBN 978-80-7414-559-9. s. 53-54.

Lingvistický popis češtiny podle SERR. ŠINDELÁŘOVÁ, Jaromíra. *Čeština jako cizí jazyk v evropském kontextu*. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 2008, s. 83-91. ISBN 978-80-7414-089-1.

Internetové zdroje

Klub Hanoi [online]. [cit. 25. 02. 2017] Dostupné z: <http://www.klubhanoi.cz>

Czech Step by Step. *Czech Step by Step* [online]. [cit. 07. 03. 2017] Dostupné z: http://www.czechstepbystep.cz/ucitele/ucitele_cestina_expres_1_uvod.html

Integrační centra. *Integrační centra* [online]. Copyright ©2009 [cit. 18. 01. 2017]. Dostupné z: <http://www.integracnicentra.cz/Onas/InformaceOProjektu.aspx>

Společný evropský referenční rámec pro jazyky, MŠMT ČR. *MŠMT ČR* [online]. Copyright ©2013 [cit. 18. 01. 2017]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/spolecny-evropsky-referencni-ramec-pro-jazyky>

školský zákon, MŠMT ČR. *MŠMT ČR* [online]. Copyright ©2013 [cit. 06. 03. 2017]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon>

Úvodní stránka | Inkluzivní škola. *Úvodní stránka | Inkluzivní škola* [online]. [cit. 25. 02. 2017] Dostupné z: <http://www.inkluzivniskola.cz/>

Žijeme v Česku, umíme česky-vietnamsky - Kopczykova-Dobešová Vladka - Ta Duy Khai | *Knihkupectví Karolinum*. [online]. [cit. 25. 02. 2017] Dostupné z: http://www.cupress.cuni.cz/ink2_ext/index.jsp?include=podrobnosti&id=252759

Evropské jazykové portfolio, MŠMT ČR. *MŠMT ČR* [online]. Copyright ©2013 [cit. 08.03.2017]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/evropske-jazykove-portfolio>

Czech Step by Step [online]. Copyright ©3 [cit. 14.04.2017]. Dostupné z: http://www.czechstepbystep.cz/pdf/CE1_vstupni_test.pdf

Czech Step by Step [online]. Copyright ©5 [cit. 14.04.2017]. Dostupné z: http://www.czechstepbystep.cz/pdf/CE2_vstupni_test.pdf

Vlastní zdroje

Seznam lekcí – základní kurz

Tematický plán – základní kurz

Prezenční listina – základní kurz

Tematický plán – individuální kurz

Prezenční listina – individuální kurz